

Мазмұны

1. Жалпы мәліметтер.
2. Ғылыми-зерттеу және жинақтау жұмыс.
3. Ғылыми-экспозициялық және көрме жұмысы.
4. Ғылыми-қор және есеп-сақтау жұмысы.
5. Жаппай ғылыми-ағартушылық жұмыс.
6. Онлайн жұмыс
7. Музейдің әдістемелік жұмысы.
8. Бұқаралық ақпарат құралдары мен басылым қызметі.
Ғылыми кітапхана және ғылыми архив.
9. Ақылы қызмет енгізу бойынша жұмыс..
10. Музейдің материалдық-техникалық базасы.
11. Музейдің қоғамдық активі.
12. Музей қорғанысы.
13. Қорытынды.
14. 2022 жылғы міндеттер.
15. Негізгі көрсеткіштер бойынша есеп.
16. Музей қызметі бойынша есеп (форма №1 - жылдық музей).
17. БАҚ музей қызметі туралы

1. Жалпы мәліметтер.

101404 Қарағанды облысы.

Теміртау қ., Металлургтер даңғылы 28/4

Қарағанды облысы мәдениет, архивтер және құжаттама басқармасының «Теміртау қалалық тарихи-өлкетану музейі» КМҚК

Теміртау қалалық тарихи-өлкетану музейі келушілер үшін 1973 жылдың 6 қарашасында ашылды. Ол төбесі жұмсақ, екі қабатты блок ғимаратында орналасқан. Алғашқысында ғимарат төртінші ықшам аудан сауда орталығына арналған. КСРО МИМ Қарағанды металлургиялық комбинаттың 6.11. 1973 жылғы № 572 бұйрығымен ғимарат ҚТӨМ-ына жалға берілді.

Бірінші қабаттың жартысында азық-түлік дүкені орналасқан. Жалпы аумағы 1098 м², экспозициялық алаң – 700 м², қор қоймасы- 80 м². 1990 жылы музей күрделі жөндеуге жабылды. Ақша құнының құлдырау салдарынан жұмыс көлемі 25% -ғана орындалды. Ол – ғимаратты жөндеу, сонымен қоса алаңы 80 м² экспозиция салынды – «Палеонтология», «Туған өлке табиғаты».

1996 ж. алдында қатып қалған жылу беру жүйесін қалпына келтіргеннен кейін, музейдің екінші қабаттағы бірінші залдары ашылды. 2001ж. музейдің төбесі күрделі жөндеуден өткен соң, музейдің экспозициялық алаңын қолдануға мүмкіншілік туды.

Мәдени орталықтарға жөндеу жұмыстарын жүргізу туралы мемлекеттік бағдарлама жүзіндегі Жол картасы аясында 2009 жылы музей ғимаратының сыртқы келбеті өңделді және 2010 жылы электр және жылу жүйесі, ішкі бөлмелері, төбе жабындысы жөнделді.

Есеп беру кезеңінде музейде 10 зал жұмыс істейді.

№	Залдың атауы	Ашылған жылы
1	Туған өлке табиғаты	1991
2	Палеонтология	1991
3	Көрме залы	1999
4	«Археология» залы	1999
5	«Этнография және Қазақстан халықтар бірлігі » залы	1999-2001, резк.2006
6	«Қала тарихы» залы	2000, 2005,2011
7	«Еске алу» залы	2000 -2003, 2011
8	«Нумизматика» залы	2001, 2008
9	«Теміртау – Тәуелсіз Қазақстанның Тұңғыш Президентінің қаласы“ залы	2009 ж.
10	Кіші көрме залы	2010 ж.

Негізгі міндеттер:

- музей жинақтары мен музей заттарын жинақтау, есепке тіркеу, сақтау және қайта жаңарту, ағартушылық пен білім беру қызметін жүзеге асыру;
- музей жинақтары мен музей заттарының халық үшін қол жетімдігін қамтамасыз ету;
- музей жинақтары мен музей заттарын анықтау, зерттеу, жариялау;
- музей қызметін әлеуметтік- жас шамалық, білімділік жағынан түрлі топтардың талабы мен қызығушылығын ескере отырып ұйымдастыру;
- музейге келушілердің санын арттыру;
- музейдің материалдық-техникалық базасын нығайту;
- музейлік, экскурсиялық, бос уақытты қызықты өткізу қызметінің жаңа заманауи әдістерін дамыту;
- музей ісінің ұйымдастырылуына Интернет-технологиялар мен компьютеризациялауды енгізу;

- білім беру және ғылыми мекемелермен бірлесе жүргізетін жұмысты ұйымдастыру.

Қызметтің негізгі бағыттары:

- музей заттарын есепке тіркеу және сақтау;
- музей қорын жинақтау;
- қорда сақталатын заттарды зерттеу, жүйелеу, электрондық базасын қалыптастыру;
- көркем студиялар, үйірмелер, дәрістемелер, түрлі қызығушылығына қарай біріккен бірлестіктер құру;
- мәдени-ағартушылық пен мәдени-педагогикалық қызмет;
- заңды және жеке тұлғаларға мәдени-жаппай және туристік-экскурсиондық қызмет көрсету;
- музей мамандарының біліктілігін арттыру;
- музей қырыны бойынша монографиялар, тізімдемелер, кітапшалар дайындау;
- музей жинақтары мен заттарын қорғау бойынша іс-шараларды құрастыру және іске асыру;
- азаматтарға қосымша музей және сервис қызметтерін ұсыну;
- музей аймағында жаппай іс-шараларды, тұсау кесер шараларды өткізуді ұйымдастыру.

Жоспардың құрылу негізі:

- Мемлекеттік бағдарлама «Рухани жаңғыру»
- ҚР Президенті Н.Назарбаевтың «Ұлы даланың жеті қыры» бағдарламалық мақаласы
- Қазақстан Республикасының Президенті Қ. Ж. Тоқаевтың Қазақстан халқына Жолдауы "Қазақстан жаңа нақты ахуалда: іс-қимыл уақыты»
- «Қазақстан-2050» стратегиясы
- «Мәңгілік ел» жалпыұлттық патриоттық идея
- «Ұлт жоспары - бес институциялық реформаны жүзеге асыру бойыншы 100 нақты қадам»
- «Халық тарих ағымында» бағдарламасы
- «Мәдени мұра» бағдарламасы
- Отаншылдықты тәрбиелеу бағдарламасы
- ҚР мемлекеттік және кәсіби мерекелері
- Ел және қала тарихындағы атаулы күндер

Офлайн и онлайн форматтағы музей жобаларының жұмысы:

- Ұрпақтардың жанды байланысы
- Туған қаланың көшелері
- «Теміртау – естелік суреттер»
- «Отбасымызбен музейге»
- «Қала көшелерін аралай...»
- «Музей барлығы үшін»- мүмкіндігі шектелген балаларға арналған бейімдеу бағдарламасы

2. Ғылыми-зерттеу және жинақтау жұмысы.

2022 жылғы барлық жұмыс, негізгі мақсаттар мен бағыттарды қамтыған 2021 жылдың соңында бекітілген ғылыми-жинақтау жұмыс жоспары бойынша құрастырылды.

«Қала тарихы» залы

- Қаланың негізгі нысандарының құрылысы туралы фото - бейне материалдарды, қала тұрғындарының естеліктерін жинақтау
- ҚР Тәуелсіздік жылдарындағы емдеу мекемелерінің құрылу тарихы туралы материалдарды жинақтау.

- Теміртау қаласының Құрметті азаматы Н.Вахитова туралы материал жинау және буклет шығару.
- «Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында қаланың дамуына үлес қосқан тұлғалар бойынша «Теміртаудың 100 тұлғасы» бөліміне материал жинақтау.

«Теміртау – Тәуелсіз Қазақстанның Тұңғыш Президентінің қаласы» залы

- Теміртау қаласының заманауи өндірістік кәсіпорындары туралы материал жинақтау.
- «Бизнестің жол картасы» және ҚИИД Мемлекеттік бағдарламаларға қатысушы орта және кіші бизнесінің кәсіпорындары туралы материал жинақтау.
- ҚР Тәуелсіздігі жылдарында Теміртау қаласының келбеті қаншалықты өзгергенін бейнелейтін құжат және фото материалдарын жинау.
- Теміртау қаласында мемлекеттік бағдарламалардың жүзеге асуы.
- Тәуелсіздік күніне арнайы материал жинақтап, іс-шара ұйымдастыру.

Еске алу залы

- ҰОС ардагерлері және Ауған соғысына қатысқан жауынгерлер туралы материалдарды топтау.
- Теміртау қаласының қорғаныс Департаментімен бірлесе отырып, ардагерлердің майдан жолын, марапаттарын, естеліктерін, қолда бар ақпараттарды өңдеу.

Нумизматика залы

- Экспозиция бөлімдері бойынша экспонаттар жинақтау және сатып алу.
- Айырбастау қорына монеталар мен бондар жинау.
- «Теміртау қаласының банк жүйесі» бөлімін жаңартып, материалдар жинау.

Табиғат залы

- Жаңа интерактив аймақтарын құрастырып, іске асыру.
- Экспозицияның ақпараттық материалы толықтырылды.

Археология залы

- Ерте қола дәуірі пештерінің макеттері бойынша экспозицияны толықтыру.
- Тас еңбек құралдары, «Үңгір адамының» киімі интерактивті аймақты құрастыру.

Этнография залы

- Қазақ ұлттық костюмі туралы материал жинап, іс-шара ұйымдастыру
 - Костюмдерді зерттеу, тігу.
- «Қуыршақтар көрінісі» жобасының аясында
 - Қуыршақтарды ойластырып, тігу.

Көрме залы

- Теміртау суретшілерінің «Т- АРТ» клубының жұмысы
- Өткізілетін көрмелер бойынша буклеттер мен каталогтар жасау
- Өнер шығармаларын жинақтау: картиналар, мүсіндер, сәндік қол-өнер заттары.
- Өнер туындыларының қор коллекциясының каталогын жасау.

3. Ғылыми – экспозициялық жұмысы

Ғылыми – зерттеу және жинақтау жұмысы Тәуелсіз Қазақстанның заманауи тарихына, туған өлке тарихына деген қызығушылықты қалыптастыруға, ғылыми дүниетанымды қалыптастыруға, патриоттық және эстетикалық тәрбиеге бағытталды. Музей тұрақты экспозицияны жинақтаумен қатар, өз қорының негізінде және басқа да ұйымдар мен жеке тұлғалардың жинағы негізінде уақытша экспозицияларды құруды жалғастырды. Ғылыми – зерттеу жұмысының материалдарын қолдана отырып, есеп беру кезеңінде ғылыми құраммен

жаңа тақырыптар зерттеліп, ескі экспозициялық тақырыптар жаңа деректермен толықтырылды.

2022 жылдың 21 қаңтарында ТМД халық шығармашылығы және мәдени мұрасы жылына орайластырылған Дмитрий Ругистің «Қазақстандықтар» атты жеке көрмесінің ашылуы өтті.

Музейдің көрме залында 40 жұмыс ұсынылды. Бұл қара және ақ түстегі ауқымды фотосуреттер. Олар бірнеше жыл бойы, фотосуретшінің Қазақстан бойынша саяхаттары мен жұмыс сапарлары барысында жасалды. Бұл 100-ден астам түсірілімнен тұратын сериядағы фотосуреттердің бір бөлігі ғана. Бұл суреттерде еңбек адамдары, шалғайдағы, алыс ауылдардағы адамдар, өздерінің ежелгі дәстүрлерін сақтаған адамдар бейнеленген.

Орталық қабырғада Қазақстан Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев жариялаған Балалар жылының символы және болашақтың символы ретінде балалар бейнеленген фотосуреттер орын алды.

Бірде-бір фотосуреттің атауы жоқ. Олардың барлығы бір ортақ атаумен біріктірілген - Қазақстандықтар. Бұл жерде үлкен мән-мағына бар. Біз бәріміз, Қазақстан деп аталатын, бір жерде тұрамыз. Қандай ұлт болмасын, біз бәріміз қазақстандықпыз.

2022 жылдың 27 қаңтарында сағат 11.00-де «Ай жәдігері» жобасы аясында онлайн режимінде «Бескид» тау-туристік шаңғысы экспозициясының ашылуы өтті.

Шаңғылар кез-келген тауға шығушылардың жабдықтарының ажырамас бөлігі болып табылады. Олар тау бөктерінде ұзақ қашықтықты еңсеруге көмектеседі.

Экспозицияда ұсынылған «Бескид» тау-туристік шаңғысы өзінің беріктігі үшін аңызға айналды. Болаттан жасалған жиектері бар қатты ағаштан жасалған шаңғы өздерін тау бөктерінде де, орманда да керемет көрсетті. Олар Украинаның Мукачево қаласында шығарылды. Жасалатын ағаш Сібір мен Кавказдан арнайы әкелінді.

Бұл шаңғыны музейге Теміртау қаласының тұрғыны альпинист, I санатты нұсқаушы Андрей Викторович Фёдоров тапсырды.

Ол альпинизммен Қарағандыда кездейсоқ альпинистермен кездескеннен соң әуестене бастады. Теміртау қаласында осы уақытта Теміртау қаласының ТАКТ – Туристік - Альпинистік клубы жұмыс істеді. Оның қатысушылары жылдың көп бөлігінде Теміртаудағы Қызыл жартастарда, Курминкадағы Суран тауларында, Шет ауданы, Дарья станциясынан 12 км қашықтықтағы Бұғылы тауларында жаттықты. Ал жазда олар тауларды бағындыруға аттанды.

1968 жылы Андрей Викторович Алматы маңындағы «Талға» лагеріне жолдама алды. Іле Алатауында ол өзінің алғашқы жеңісіне жетті – Юбилейный шыңын (4180 м) бағындырды. КСРО-да альпинизм қарқынды дами бастады. Көптеген жастар тау шыңдарын бағындыруға шындап дайындалды, бірақ альплагерлер барлығын қабылдай алмады.

Жолдамалардың жетіспеуі және тәжірибелі нұсқаушы-альпинистердің болмауына қарамастан Теміртауда тау туризмі белсенді дамыды.

Андрей Викторович алты рет атақты жетімыңдық - тауларға көтерілді: Ленин шыңы (7134 м), Памир, Е.Корженевская шыңы (7105 м) және Коммунизм шыңы (7439 м), Памир, Хан Тәңірі (7000 м), Тянь-Шань. Альпинизммен айналысқан 23 жыл ішінде Андрей Викторович әр түрлі қиындықтағы 400-ге жуық таудың басына шықты.

Альпинистер Қарағанды қаласында жаттығуын жалғастыруда, ал Теміртау қаласында әуесқойлардың бейресми секциялары жұмыс істейді.

Экспозицияның ашылуы әлеуметтік желілерде тікелей эфирде өтті.

2022 жылдың 25 қаңтарында Балалар жылына арналған «Балалық шақтан» атты интерактивті экспозиция ашылды.

Экспозицияда ХХ ғасырдың 50-90-шы жылдарындағы теміртаулық балалардың өмірі туралы түсінік беретін музейдің қор коллекциясындағы фотосуреттер мен жәдігерлер пайдаланылды.

Ашылу салтанатына «Менің үйім» даму және әлеуметтік көмек орталығынан отбасылар (балалары бар ата-аналар) шақырылды. Оларға салтанатты түрде әрқайсысына балалар жылына арналған барлық іс-шаралар мен көрмелердің символы ретінде музей арнайы әзірлеген эмблема табыс етілді.

Интерактивті экспозиция өткен ғасырдың 50-90-шы жылдарындағы балалық шақтың әртүрлі қырын көрнекі түрде көруге және танымдылық процесіне белсенді қатысуға мүмкіндік берді. Қонақтар түрлі аймақтарда болып, шығармашылық тапсырмаларды орындады:

· «Балалар тарихы. Теміртау» аймағында теміртаулық балалардың бірнеше ұрпағының фотосуреттерін, сол кездегі танымал болған балалар ойыншықтарын көріп, кішкентай теміртаулықтардың өмірінен алынған шынайы оқиғалармен танысты: Ұлы Отан соғысы жылдары майданға қалай көмектесті, Теміртау қаласына қалай атау берді, қаза болған жерлестердің есімдерін табу, Теміртау трамвайына қаражат жинауы және басқа да көптеген «балалар» тарихи оқиғалары ұсынылды.

- «Балалар тарихынан алынған зат» - музей құпиялары әлемі» аймағында музейдің қор жинағындағы заттардың көмегімен кітаптың атауы табылды.
- «Менің аулам» 3D суреті - аймағында 70-80 жылдардағы балалардың көше ойындарымен танысты. Қатысушылар сол жылдардағы киім мен ойыншықтарды көрді. Олар «құпияны» қалай жасау керектігін біліп, «классик», «резеңке» деп аталатын сүйікті ойындарын ойнады.
- «Ересектерге кіруге тыйым салынады» деген жерде олар балалар бөлмесінің инсталляциясын көрді, қолтаңбаларын қалдырып, бөлмені жасауға үлес қосты.
- «Балалар шеберханасы» аймағында - балалар ата-аналарымен бірге нағыз кеңестік - лайф-хактармен танысты - шүберектен қуыршақ жасады, ұшақ, шартылдақ, қағаздан қайық жасап, безиборд ойнады.
- «BOOKHOUSE» аймағында - қонақтар музей қорында сақталатын ескі кітаптар жинағымен танысты, олардың көпшілігіне 60 жылдан астам уақыт болды.

2022 жылдың 11 ақпанында павлодарлық суретші Виктор Поликарповтың ТМД халық шығармашылығы және мәдени мұрасы жылына арналған «Дала Ана» атты жеке көрмесінің ашылуы өтті.

«Дала Ана» атты бірегей көрмені Қазақстандағы Ресей ынтымақтастығының өкілдігі ұсынды.

Бұл Павел Васильевтің поэзиясына арналған офорттар сериясы. Ол ХХ ғасырдың басында дүниеге келген және Қазақстанда өмір сүрген ақын. Қазақ тілін жақсы білген. Оның шығармашылығы қазақ мәдениетінің орыс мәдениетіне жол сілтеушісі болды.

Бұл поэтикалық лирика Виктор Поликарповтың картиналарында көрініс тапты. Олар 1987 жылдан бастап әртүрлі уақыт кезеңінде құрылды. Бірнеше ондаған жылдар бойы ол үнемі жаңа сюжеттерде жұмыс істейді.

Көрмеге 16 жұмыс қойылды. Әр сурет поэтикалық шығарманың семантикалық жүктемесін көтереді. Келушілер көркемдік туындыларды көріп қана қоймай, Павел Васильевтің өлеңдерін тыңдады, көрменің ашылуында «Магнит» әдеби қоғамының өкілдері Иван Елефтириади мен Ольга Воротынская оқыған өлеңдер ақынның шығармашылығына арналды.

2022 жылдың 15 ақпанында сағат 11.00-де «Ай жәдігері» жобасы аясында Ауғанстаннан Кеңес әскерлерінің шығарылған күніне арналған «Кеңестік интернационалист-жауынгерге арналған жадынама» экспозициясының ашылуы онлайн режимінде өтті.

1978 жылы сәуірде Ауғанстанда төңкеріс болып, Ауғанстан халықтық демократиялық партиясы (АХДП) билікке келді. Оның социалистік идеологиясы сауатсыз және өте діни тұрғындарға түсініксіз болды. Ислам оппозициясына халықты үкіметке қарсы қою қиын болған жоқ және көп ұзамай жағдай шегіне жетті. Елде азаматтық соғыс басталды. АХДП тарапынан көптеген өтініштерден кейін, 1979 жылы 25 желтоқсанда КСРО Ауғанстанға түрлі исламдық оппозициялық топтардың содырлары деп аталатын моджахедтерге қарсы бірлескен соғыс қимылдарын жүргізу үшін әскерлер енгізді.

1979 жылы соңғы күзгі әскерге шақырылған жастар Ауғанстандағы Кеңес әскерлерінің шектеулі контингентінің алғашқы қатысушылары болды.

Соғыстың алғашқы күндерінде жас жауынгерлер өздерінің қорқыныштарының тереңдігін әлі түсінбеді. Командирлерден естіген бірінші нәрсе: түнде ешқашан темекі шегуге болмайды, шамдарсыз дәретханаға барасындар, әйтпесе мергеннің тағы бір құрбаны болуың мүмкін.

Бірақ 80-ші жылдары жас жауынгерлерге арналған жадынамалар әзірленді. Олар Ауған халқының мәдениеті мен сенімдерінің кейбір ерекшеліктерін сипаттады. Белгілі бір жағдайда не істеу керектігі туралы кеңестер беріліп, жергілікті тұрғындардан заттарды сатып алу сияқты кейбір әрекеттерге тыйым салынды.

Музей қорында осындай бір кітапша сақталған. «Интернационалист-кеңес жауынгеріне арналған жадынама» Теміртау қаласының тұрғыны Михаил Васильевич Зубачевскийге берілген болатын. Ол 1981 жылы КСРО Қарулы Күштері қатарына шақырылды. Маусым айында ол Ауғанстанның астанасы Кабул қаласына келді, сол жерден оны Нангархар провинциясының Желалабад қаласына, пулемет зеңбірекшісі ретінде десанттық-шабуыл батальонына жіберді.

1982 жылы Михаил Васильевичтің батальоны Панджшер шатқалындағы жалпы әскери операцияға қатысты. Олар 2000 м биіктікте моджахедтердің кету жолдарын жауып тастады, батальонға қарсы үш рет шабуыл жасады, бірақ олар аман қалды.

Панджшер операциясына қатысқаны үшін Зубачевский Михаил Васильевич «Жауынгерлік ерлігі үшін» медалімен марапатталды.

Кеңес Одағы бойынша 10 жылға жуық уақыт бойы пошташылар өлім туралы хабарламалар жеткізіп отырды. Ресми мәліметтер бойынша, Кеңес Одағының қаза тапқандардың шығыны 14 мыңнан астам адамды құрады, 53 мыңнан астам адам жарақат алды.

22 мың қазақстандық Ауған соқпағынан өтті. 761 адам қайтыс болды, 21 адам хабар-ошарсыз кетті. Теміртаудан интернационалдық борышын өтеуге 300-ге жуық адам аттанды, олардың 8-і қаза тапты.

Тек 1989 жылдың 15 ақпанында Кеңес әскерлері Ауғанстан аумағынан кетті.

Михаил Васильевич Зубачевский 1983 жылдың шілдесінде Теміртауға тірі оралды.

Экспозицияның ашылуы әлеуметтік желілерде тікелей эфирде өтті.

2022 жылдың 4 наурызында Халықаралық әйелдер күніне орай «Екі өлшемдегі әйел» көпжылдық жобасы аясында «Эпизодтар» көрмесінің ашылуы өтті.

Көрме ашық қолжетімді форматта рәсімделіп, Теміртау музейі ғимаратының қасбетіне орналастырылды.

Бұл көрмеде ХХ ғасырдағы Теміртау әйелдерінің өмірінен алынған фактілерді, олардың Теміртау қаласының қалыптасуына қосқан үлесін көрсететін музей қорындағы бірегей фотоқұжаттар ұсынылды. Фотосуреттердің арасында бұрын жарияланбаған суреттер орналастырылған және бұрын айтылмаған фактілер жарияланған.

Көрмеде қазіргі Теміртау қаласының маңында ХІХ – ХХ ғасырлардағы қыстаудың иесі, Оразбектің ұрпағы Оразбекова Идаштың портреті; қаланың алғашқы әйел мұғалімдері Силина Татьяна мен Шелухина Аннаның портреттері; Ұлы Отан соғысындағы Жеңіс туралы алғашқы хабар алған телеграфшы Лебедева Евдокияның портреті; Теміртаудағы алғашқы қазақ мектебінің негізін қалаушы және бірінші директоры Ахметова Дариғаның портреті және т. б. орын алды.

Көрменің алғашқы келушілері, Теміртау қаласының № 24 мектебінің жоғары сынып оқушылары экспозициямен танысып қана қоймай, музей қорындағы жәдігерлерді зерттеп, олардың арасынан көрмеде ұсынылған оқиғалар мен әйелдерге тікелей қатысы бар: телеграф кілтін, трамвай кілтін, ХХ ғасырдың ортасындағы оқушы дәптерлерін, кеңестік өндірістің иіссуын, шабадан-балеткаларды және т. б. заттарды анықтады.

Экспозицияны рәсімдеу Теміртау әйелдері мен қонақтарына ерекше сыйлық болды!

2022 жылдың 14 наурызында Наурыз мейрамын тойлау аясында «Ұлттық ойындардың бастауы» интерактивті алаңы ашылды.

Бүгін наурыздың алдындағы аптаның бірінші күні басталды. Бұл құшақ жайып, ізгі тілектер айтатын күн. Ал музей Наурыз аптасын ұлттық ойындардың тарихымен таныстырудан бастайды.

Неге асық қазақтардың ең сүйікті балалар ойыны? Қандай ойындар аңшылықпен байланысты болды? Ең күшті, епті және батыл қалай анықталады? Балалар интерактивті алаңның жұмысына тікелей қатысу арқасында осы сұрақтардың барлығына жауап тапты. Барлығы ойындарға қатысты. Ал жеңімпаздар тәтті сыйлыққа ие болды.

Олардың ұлттық ойындармен танысуы асықтардан басталды. Олар Омпы, Ақ сүйек, Хан - асық сияқты әр түрін ойнауға тырысты.

Ал ең ептілер «Мерген аңшы» ойыны арқылы анықталды.

Сонымен қоса қамшыны тек аттарды айдау үшін ғана емес, сонымен бірге ойында қарсыласты жеңу үшін де қолдануға болатынын білді.

Ал командалық арқан тарту ойыны ең тату команданы анықтады.

2022 жылдың 16 наурызында «Ай жәдігері» жобасы аясында Наурыз мерекесіне арналған «XIX ғасырдың білезігі» экспозициясының ашылуы онлайн режимінде өтті. Экспозицияның ашылуы әлеуметтік желілерде тікелей эфирде өтті.

2022 жылдың 11 сәуірінде «Ай жәдігері» жобасы аясында «Тұрақтандырушы парашют» экспозициясының ашылуы онлайн режимінде өтті.

1961 жылы алғашқы ғарышкер Юрий Гагариннің айтулы ұшуынан кейін мыңдаған ұлдар мен қыздар жігерленіп аспанға көтерілуді армандады. Парашют спортының секциялары ерекше қызығушылық тудырды, онда тіпті мектеп оқушылары да айналыса алды. Теміртауда да өзінің парашютші-спортшылары болды.

Сол оқиғалардың куәгері - экспозицияда ұсынылған тұрақтандырушы парашют. Ол D-3 б –шы сериялы парашюттің бөлігі болатын. Жәдігерді музейге Теміртау қаласының тұрғыны Дмитрий Николаевич Захарченко сыйға тартты.

Әуе-десант әскерлерінде қызмет еткен кезінде Дмитрий Николаевич нұсқаушы атағын алды. Демобилизациядан кейін Теміртауда сүйікті спорт түрінің секциясын құру туралы ой пайда болды. «Металлургжилстрой» тресінің комсомол комитетінде, кейінірек әскери комиссариатында, жергілікті ДОСААФ ұйымында және қалалық білім бөлімінде бұл ойға қызығушылық танытты.

Жас парашютшілер клубы жұмысын 1962 жылы шағын жертөледен бастады. Мүше ретінде 14 және одан жоғары жастағы ұлдар мен қыздар кіре алды. Клубтың жарғысына сәйкес, жасөспірімдер клубта мұқият оқып қана қоймай, мектепте жақсы оқып, тәртіпті бұзбауы керек еді.

клубтағы сабақтар қарапайым болған жоқ: физикалық, саптық және атыс дайындығы, радиоэуесқойлар үйірмесінде оқыту. Жасөспірімдер жазды қала сыртында әскери-спорттық лагерьде өткізді. Әрине, парашют құрылымын міндетті түрде зерттеу және секіру техникасын дамыту. Барлық дайындық курсынан сәтті өткендер Қарағанды Аэроклубы ұшағының бортынан секіруге мүмкіндік алды.

Жас парашютшілер клубы XX ғасырдың 90-шы жылдарына дейін жұмыс істеді. Оның мүшелерінің көпшілігі парашют жарыстарына қатысып, дәрежелерге алды, кейбіреулері парашютші болды, ал біреулері бүкіл өмірін аспанға арнап, ұшқыш мамандығына ие болды.

Экспозицияның ашылуы әлеуметтік желілерде тікелей эфирде өтті. Экспозиция бір ай бойы жұмыс істейді.

2022 жылдың 15 сәуірінде суретші А.И. Осипенконы еске алуға арналған «Жан нұры» атты көрменің ашылуы өтті.

Суретшінің туған күні қарсаңында музей Андрей Ивановичтың көзі тірі кезінде музейге сыйға тартқан туындыларын ұсынды. Бұл спектакльдерге арналған декорациялар - библиялық тақырыптағы көркем суреттер, графикалық портреттер, әлеуметтік тақырыптағы көп қатпарлы метафоралық суреттер.

Көрмеде алғаш рет облыстық өнер музейінің қорынан суретшінің 13 өнер туындысы көрсетілді.

Көрме бөлімдерінің бірі суретшінің жеке заттары - бояулары, қылқаламдары, палитра мен мольберті, құжаттардың көшірмелері және Теміртау ақындары өлеңдерінің альманах кітабы Андрей Ивановичтің суреттерімен көрнекі түрде үйлесті.

2022 жылдың 4 мамырында Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің 30 жылдығына арналған «Отан қорғауында» атты экспозиция ашылды.

Экспозицияда ҚР Қарулы Күштері, Теміртау қаласының аумағында орналасқан әскери бөлімдер туралы: Қорғаныс Министрлігінен - 55524 әскери бөлімі, Ішкі істер Министрлігінен – 5516 әскери бөлімі туралы материалдар ұсынылды.

Экспозицияның фоны теміртаулық әскери бөлімдер ұсынған түрлі әскер түрлерінің әскери қызметшілерінің формалары, әскери амуниция мен киім-кешек орналастырылған бүркемелеу торы болды.

Фотоматериал арқылы Теміртау қаласының әскери бөлімдерінің құрылу тарихы баяндалды.

Қазақстандық жауынгердің заманауи келбетінің аталарымыздың жеңістерімен байланысын көзбен көру үшін экспозиция «Ұлы Отан соғысы кезіндегі блиндаж» фотозонасымен толықтырылды, онда ардагерлер музей қорына тапсырған 1941-45 жж. жәдігерлер ұсынылды.

Экспозицияның ашылуына 5516 бөлім командирі Ш.Ж. Әшімов, 555 24 бөлім командирі Ж. С. Ақышев, қала оқушылары, БАҚ өкілдері қатысты.

2022 жылдың 5 мамырында «Ай жәдігері» жобасы аясында «ҰОС ардагері Я. М. Гончаровтың әндер жинағы» экспозициясының ашылуы өтті.

Константин Симоновтың «Мені күт» өлеңін Ұлы Отан соғысы кезінде бәрі білетін. Жауынгерлер оны траншеяларда жатқа оқып, сүйіктілеріне хаттарда жіберді.

Музей қорында Константин Симоновтың өлеңдерінің кеңінен танымал екендігінің тағы бір дәлелі ретінде майдандық жазба дәптер бар. Кітапты оның иесі Гончаров Яков Макарович сыйға тартты.

Яков Макарович кішігірім Запорожье ауылында шаруа отбасында дүниеге келді. Днепр ГЭС құрылысында жұмыс істеді, онда жөндеуші жұмысшысынан теміржол шеберіне дейін өсті. 1934 жылы алғашқылардың бірі болып Самарқанд кентінде, Болашақ Теміртау қаласында электр станциясын салуға аттанды.

Соғыс басталған кезде Самарқанд кентінен майданға алғашқы шақыру 1941 жылы 17 шілдеде кетті.

Яков Макарович Ақмола қаласында құрылған 310-шы атқыштар дивизиясына түсті. Ол 6-шы ротаның саяси жетекшісі болып тағайындалды.

Жолдастарының көңіл-күйін көтеру үшін Гончаров әндердің, өлеңдердің мәтіндерін жаза бастады. Танымал әуендер жауынгерлерді қуантты, оларға жаумен күресті жалғастыруға рух берді.

Гончаров Яков Макарович соғыстың басынан аяғына дейін өтті. Ленинград, Мәскеу, Кавказ үшін шайқастарға қатысты. Ол 5 рет жарақат алды, екі рет контузия алды және қолынан айырылып қала жаздады.

Соғыстан кейін ол туған Запорожье ауылына емес, ДнепроГЭС-ке емес, Теміртау қаласына айналған, Самарқанд кентіне, қазақ даласына оралды.

Экспозицияның ашылуы әлеуметтік желілерде тікелей эфирде өтті. Экспозиция бір ай бойы жұмыс істейді.

2022 жылдың 13 мамырында Қарағандының «Интерполяция» фотоклубының көрмесі ашылды.

Фотоклуб мүшелері алғаш рет Теміртауда өз жұмыстарын ұсынды. Көрмеде 34 автордың 100-ге жуық туындысы орын алды. Авторлар - Қарағанды қаласының, облыстың, тіпті АҚШ-тың фотосуретшілері. Суреттер әр түрлі жанрда жасалған. Сюжеттік және

қойылымдық жұмыстар, пейзаж және портреттер де бар. Көрме «Интерполяция» деп аталады, ол жаңа шешімдерге, ұсынылған жұмыстардың жаңа бағытына сәйкес келеді дегенді білдіреді. Көрменің ашылу сәтінде клуб жетекшісі және оның өкілдері сөз сөйледі.

2022 жылдың 10 маусымында Ғ.Жұбанова атындағы өнер мектебінің «Дарындар шоқжұлдызы» атты есеп беру көрмесінің ашылуы өтті.

Ашылу салтанатына мектеп түлектері қатысты. Биыл 76 түлек көркем өнер бөлімінде оқуын аяқтады. Жыл бойы олар шығармашылық жұмыстар жасады - бұл картиналар, мүсін, сәндік-қолданбалы өнер туындылары - коллаждар, мозаика, витраждар, сәндік тоқу. Ең үздік жұмыстар музейдің көрме залында ұсынылды.

Тәрбие жұмысы бойында басшының орынбасары А. Я. Сотник құттықтау сөз сөйледі.

Концерттік нөмірлермен түлектерді құттықтауға музыка бөлімінің оқушылары келді.

2022 жылдың 17 маусымында «Ай жәдігері» жобасы аясында онлайн режимде Қазақстандағы Балалар жылына арналған «Тазалық қуыршағының тарихы» атты экспозицияның ашылуы өтті.

Бұл оқиға жарты ғасырдан астам уақыт бұрын Мәскеудегі «Кругозор» ойыншықтар зауытында, «Нина» деп аталатын серуендейтін қуыршақтардың алғашқы партиясы жарық көрген кезде пайда болды. Қуыршақ дененің ішіне жасырылған арнайы механизм оны ерекше етті, соның арқасында қуыршақ жүре алады.

Осындай қуыршақтың бірін Ленинградтан, қазіргі Санкт-Петербургтен қарағандылық Пескунов Валерий Владимирович сатып алып, сүйікті кіндік қызына сыйлық ретінде алып Қазақстанға алып кетті. Қыз өсіп, сүйікті ойыншығын Теміртау қаласының маңындағы пионер лагеріне тапсырды.

80-ші жылдары Самарқанд су қоймасының оң жағалауында, қалалық кәсіпорындардың көмегінің арқасында, «Кіші Артек» деп аталатын пионер лагерлері орналасты. 13 пионер лагері әр жаз сайын Қарағанды облысының түкпір-түкпірінен мыңдаған балаларды қабылдады.

Әрбір лагерьде тазалықты сақтаудың ерекше жүйесі болды. «Чайка» лагерінде санитарлық бақылау мұқият қадағаланды. Әдетте ол әр отрядтың өкілінен және медициналық қызметкерден тұрды. Күн сайын таңертең санитарлық бақылау тобы ғимараттар мен аумақтың тазалығын тексерді. Жеңімпаз отрядқа салтанатты жиында ұқыптылық қуыршағы табыс етілді. Дәстүр бойынша, ол ғимаратқа кіре берісте ең құрметті орынға отырғызылды.

1981 жылы қуыршақ «Нина» 3 жазғы маусымда отрядтар арасында ауысып, тазалық үшін ұсынылатын жүлде болы.

Экспозицияның ашылуы әлеуметтік желілерде тікелей эфирде өтті. Экспозиция бір ай бойы жұмыс істейді.

2022 жылдың 1 шілдесінде ҚР Домбыра күніне орай Теміртау тарихи-өлкетану музейінің «Қазақстан халқының бірлігі» залында «Жан сыйы» атты аудиоинсталляцияның экспозициялық блогының ашылуы өтті.

Экспозицияның орталық элементі қазақ халқының жаны мен даналығы болып табылатын - Домбыра. Халық бірлігінің, бейбітшілік пен тыныштықтың нышаны шаңырақтан - шыны колба төмен түседі, онда домбыра орналастырылған, колбаның қабырғаларына мынадай қызықты деректер бейнеленген: домбыраның Гиннесс рекордтар кітабына қалай енгізілгені туралы, тарихы 1500 жылдан асатын бірегей «Ата домбыра» туралы, домбыраның пайда болуы туралы, домбырадағы ойықтың пайда болуы туралы аңыздар. домбыраның шанағында жоғарғы тиектің пайда болуы туралы.

Шыны құрылымның төменгі жағында қазақтың ұлы композиторларының күйлері жазылған аудиоқондырғылар орналастырылған: Құрманғазы Сағырбайұлының ең үздік шығармаларының бірі – «Адай», Нұрғиса Тілендиев «Әлкисса», Дина Нұрпейісова «Ана бұйрығы», Секен Тұрысбеков «Көңіл толқыны», бұл домбыраның үнін, оның барлық ерекшеліктерін өз бетінше естуге мүмкіндік береді.

Ал экскурсия жетекшілері осы күйлерден музыкалық бейнесін тапқан эпикалық аңыздар мен ертегілердің құпияларымен бөлісті.

Біздің кішкентай қонақтарымыздың назарына №2 Балалар музыка мектебінің оқушылары «Самғау» ансамблінің орындауында «Күрішшілер биі» деп аталатын күй ұсынылды.

2022 жылдың 5 маусым күні елорда күніне орай «Тоғысқан тағдырлар» атты Open-air форматында фото экспозицияның ашылуы өтті.

1994 жылы астананы Алматыдан Ақмолаға көшіру туралы жарияланған сәттен бастап қаланың әлеуметтік, мәдени және тұрғын үй құрылысының негізгі нысандарын белсенді салу басталды.

Қазақстанның жас астанасын абаттандыруда көптеген кәсіпорындар жұмыс істеді. Қысқа мерзім ішінде Нұр-Сұлтан инфрақұрылымы дамыған заманауи қалаға айналды. Теміртау кәсіпорындары да өз үлестерін қосты.

Әр қалай кезеңде құрылыста «Имсталькон-Теміртау» ЖШС құрылыс-монтаждау компаниясының, «Техол-УДР» корпорациясының, «Водоканалстрой» ЖШС өкілдері жұмыс істеді. «NORD Пром НС» ЖШС кәсіпорнының өнімі әлі күнге дейін елорданың жаңа тұрғын үй кешендерін салуда белсенді қолданылады.

«Тоғысқан тағдырлар» экспозициясы көпшілік көру үшін музейдің қасбеттік терезелеріне орналастырылады. Онда сәулет нысандарының суреттері мен олардың құрылысына қатысқан кәсіпорындардың суреттері ұсынылады.

Теміртаулық кәсіпорындар «Бәйтерек» монументінің, ҚР Президентінің «Ақорда» резиденциясының, «Нұрлы жол» теміржол вокзалының, «Атамекен» ЭТНО-саябағының, «Астана. ЭКСПО-2017» халықаралық мамандандырылған көрмесінің павильондарының, Нұрсұлтан Назарбаев халықаралық әуежайы, Астаналық цирк құрылысына қатысты.

2022 жылдың 25 тамызында «Ай жәдігері» жобасы аясында онлайн режимде «Мектеп табелі» экспозициясының ашылуы өтті.

Музей қорында қала тұрғындары тапсырған көптеген жеке құжаттар сақталған. Олардың арасында әр түрлі қалалар мен уақыт кезеңдеріндегі мектептегі үлгерім табелдері жиі кездеседі.

Өкінішке орай, Самарқанд кентінің, болашақтағы Теміртау қаласының, мектебі берген алғашқы табель сақталмаған. Теміртау табелдерінің ішіндегі ең көнесі: «1960-1961 оқу жылындағы Теміртау қаласының №13 орта мектебінің 1 «Б» сынып оқушысы Жернова Натшаның білімін және тәртібін бағалау тізімдемесі», бүгін осы құжат экспозицияның орталығы болып тұр.

Бір саладағы құжаттардың алуан түрлігі әрдайым зерттеуге қызығушылық тудырады, сұрақтар қояды және жауап беруді талап етеді.

Теміртау №13 мектебі берген құжатта бағалар балл түрінде қойылған. 1935-1937 жылдардағы табелдерде бағалар «жақсы» және «өте жақсы» деген сөздер түрінде қойылған. 50-60 жылдардағы құжаттарда, көбінесе балл түрінде және ауызша түрде екі жақты бағаланады. Әрине, бағалау жүйесі қалай дамыды деген сұрақ туындайды?

Қазақстандық мектеп Ресей империясының құрамында болған кезде білімді бағалаудың 3-, 5-, 8-, 10-, 12- балдық жүйесі болды.

XIX ғасырдың екінші тоқсанында, бүгінде бізге таныс бағалау жүйесі енгізілді – «1» ең нашар баға, ал «5» өте жақсы. Кеңестік білім тек 5 балдық жүйені заң түрінде қабылдап, қолданды: алдымен ауызша бағалау түрінде, ал 1944 жылдан бастап балл түрінде.

Жернова Натшаның құжатындағы мектеп пәндерінің тізімі жаңа сұрақтар туғызады: «таза жазу» деген қандай пән? Неліктен «математика» емес, «арифметика»?

Қаламсаптар кеңінен таралғанға дейін барлық бірінші сынып оқушыларын таза жазуға үйретті. Әріптерді металл қаламұшпен және сиямен жазу оңай шаруа емес.

Бұрын бірінші сыныпта сандармен тек қарапайым әрекеттер жасауға үйретті, яғни арифметика оқытылды. Математика дегеніміз геометриялық фигураларды, өлшем бірліктерін және белгісіз теңдеулерді оқытуды қамтиды.

Мектеп табелдері мен ведомостары қызықсыз көрінетін сияқты. Пәндер мен бағалар тізімінде қызықты не нәрсе болуы мүмкін деп ойлаймыз? Бірақ ізденген адам, осы құжаттарды зерттей отырып білім беру саласының даму тарихын көре алады. Экспозицияның ашылуы әлеуметтік желілерде тікелей эфирде өтті. Экспозиция бір ай бойы жұмыс істейді.

2022 жылдың 2 қыркүйегінде «Объективте – отбасы» атты фотокөрме ашылды.

Көрме Қазақстандағы балалар жылы аясында Отбасы күніне орайластырылып, XXI ғасырдағы заманауи қазақстандықтардың мықты және берік отбасыларын көрсетуге арналған. Көрмені дайындау және өткізу «Қалалық мәдениет және демалыс саябағы» КМҚК-мен бірлесе ұйымдастырылды.

Көрменің ашылуына бір ай қалғанда Теміртау музейі мен Қалалық саябақтың әлеуметтік желілерінде отбасылық фотосуреттерді жинау акциясы іске қосылды. Қатысушылардың өздері фотосуреттердің атауларын ұсынды. Жіберілген фотосуреттерден 33 сурет таңдалды.

2022 жылғы 31 тамызда әлеуметтік желілерде онлайн дауыс беру басталды. Фотосуреті ең көп дауыс жинаған отбасы көрменің ашылуы кезінде Қалалық мәдениет және демалыс саябағынан сыйлық алды.

Сондай-ақ, ашылуда дауыс берудің офлайн кезеңі басталды, ол 14 қыркүйекте көрменің жабылуына дейін жалғасады. Музейге келушілердің бәріне «жүрекше» ұсынылады, олар «жүрекшені» өздеріне ұнаған отбасылық фотосуретке дауыс ретінде береді. Фотосуреттері көп «лайк» жинаған отбасылар Қалалық мәдениет және демалыс саябағынан, сонымен қоса Теміртау музейінен сыйлық алады.

2022 жылғы 16 қыркүйек Теміртау тарихи-өлкетану музейінде суретші Юрий Пильтихиннің 65 жылдығына арналған «Аса» тамаша көрме» атты вернисаждың ашылуы өтті.

Юрий Васильевич Теміртау қаласының танымал суретшісі. Мәскеудегі Н.К. Крупская атындағы Халық университетінің сырттай бөлімін «Кескіндеме және графика» мамандығы бойынша бітірген. Әскерден кейін Қарағанды педагогикалық институтының «Сызу және бейнелеу өнері» факультетінде оқыды. «УДР» ЖШС кәсіпорнында суретші-безендіруші болып жұмыс істеді. 80-ші жылдары Теміртау қаласындағы «Колорит» көркемөнерпаздар клубының ұйымдастырушысы және белсенді қатысушысы болды. 2006 жылдан бастап «Т-Арт» суретшілер клубының төрағасы. Оның төрт жеке көрмесі ұйымдастырылды.

Оны жан-жақты суретші деп атауға болады, ол сурет пен кескіндемеде, сонымен қатар сәндік-қолданбалы өнерде көптеген техникалық әдістерді игерген. Ол бүгінде ашық ауада жұмыс істейтін және скетчтер мен жылдам эскиздер жасайтын суретшілердің бірі. Тамаша эзідігі оған қаладағы жетекші шаржист болуға мүмкіндік берді.

Юрий Васильевичтің коллекциясында Теміртауға арналған көптеген туындылар бар. Оны қаланың шежірешісі деп атауға болады.

««Аса» тамаша көрме», суретші өзінің мерейтойлық вернисажын осылай атады. Бұл атауда өзіндік мән-мағына бар. Алғашқы түсінікте өте жақсы көрме. Сондай-ақ, келушілер мүйіздері мен тұяқтары бар сайтандар бейнеленген бірқатар жұмыстарды көрді, олардың бейнесінің артында адамдардың жаман қасиеттері жасырынған.

Экспозиция бөлімдерінің бірі - көркем эскиздерден құралған алты метрлік коллаж. Сондай-ақ, қалаға арналған тақырыптық суреттер сериясы, пейзаждар, маскалар ұсынылды. Барлығы 91 жұмыс.

2022 жылдың 19 қыркүйекте «Ай жәдігері» жобасы аясында онлайн режимде Еңбек күніне арналған «Еңбек кітапшасы» экспозициясының ашылуы өтті.

Еңбек кітапшаларының прототипі Францияда XVIII ғасырдың ортасында пайда болғанынан бастау керек. Қазақстанда еңбек кітапшалары 1939 жылы басқа кеңестік республикалармен бір мезгілде енгізілді.

Музей қорында 1939 жылдың 24 қаңтарында толтырылған Теміртау қаласының тұрғыны Виктор Семенович Жевлаковтың еңбек кітапшасы сақтаулы. Онда қазақша жазба 1929-1939 жылдар аралығында қолданылған латын әліпбиінде жазылған.

Еңбек кітапшасындағы алғашқы жазбада былай делінген: «Қарағанды ГРЭС құрылысы. 1934 жылдың 9 сәуірі. Жұмысқа қабылданды. Гараж учаскесі. Көлік жүргізуші». Виктор Семенович, 1932 жылы басталған, құрылысқа тап болды. Сол кезде Нұра өзенінде Самарқанд кентінің маңында, болашақ Теміртау қаласы, Қарағанды қаласында электр энергиясының жетіспеушілігімен байланысты проблемаларды шешу үшін су қоймасы мен су электр станциясының құрылысы жүргізілді.

1941 жылы көптеген тәжірибелі инженерлер мен құрылысшылар майданға аттанды. Қалғандары КарГРЭС-ті қысқа мерзімде іске қосу міндеттемесін алып, 1942 жылы іске қосты. Еңбек кітапшасындағы 1943 жылғы 13 наурыздағы жазбаға сәйкес Виктор Семенович, болашақта Теміртау құю-механикалық зауыты деп аталатын, Қарағанды жөндеу-механикалық зауытының директоры болып тағайындалды. Зауыт деп ауқымды аталғанмен, шын мәнінде өндірістік корпус, қойма, 6 ескі станок және бірнеше ондаған жұмысшыларды қамтыды.

Еңбек кітапшасындағы жазбаларда Виктор Семенович 1968 жылға дейін құю-механикалық зауытының директоры болып жұмыс істегені белгіленген.

Зейнетке шыққаннан кейін Виктор Семенович Теміртау үшін тағы бір маңызды оқиғаға қатысты: бұл 1980 жылы Неміс драма театрының ашылуы. Бұған 1980-81 жылдардағы еңбек кітапшасындағы соңғы жазбалар дәлел бола алады.

Біздің әлем қызықты оқиғаларға толы. Оларды көру үшін күнделікті заттарға жаңа көзқараспен қарау керек. Сонда қарапайым еңбек кітапшасы адамның тағдырын ғана емес, бүкіл қала тарихын баяндап береді.

Экспозицияның ашылуы әлеуметтік желілерде тікелей эфирде өтті. Экспозиция бір ай бойы жұмыс істейді.

2022 жылдың 23 қыркүйегінде «Ұлы даланың ұлы өркениеттері» тарихи қайта құрудың жалпыұлттық клубының жұмыс бағдарламасы бойынша «Жауыртау шатқалындағы Жауыр - өткел қыстауы» тарихи қайта жаңғыртудың ашылуы өтті.

Тарихи қайта құру ХІХ-ХХ ғасырдың басында қазіргі Самарқанд су қоймасы, Теміртау қаласы аумағында орналасқан Жауыртау шатқалындағы Жауыр – өткел қыстағының фрагментін қайталады.

Қыстау А.К. Гейнс(1865 жыл) жетекшілігімен өткен ғылыми экспедицияның есебі мен Ф. А. Щербина (1896 жыл) басшылығымен А. Бөкейхановтың қатысуымен жүргізілген ғылыми экспедициялардың есептері; қазақстандық ғалымдары Ә. Х. Марғұлан, С. Ж. Жолдасбаев, Ә. Р. Усманова және т. б. жүргізген зерттеулер, Қазақстан Республикасының Мемлекеттік мұрағаттары, ҚР Орталық ғылыми кітапханасы, Ресей мемлекеттік кітапханасы қорларындағы (Санкт-Петербург қ.) тарихи құжаттарына сүйеніп Теміртау тарихи-өлкетану музейі жүргізген ғылыми-зерттеу жұмыстары нәтижесінде жасалды.

Қайта жаңғырту барысында тарихи шындыққа барынша жақын құрылыс материалдарын жинауға ерекше назар аударылды. Тарихи нысанды қалпына келтіру үшін қажет нәрсенің бәрі: саз, қамыс, сабан, шым кірпіштері қыстаудың маңында, яғни біздің ата-бабаларымыз сияқты өндірілді.

Тарихи қайта құру клубының жұмысы аясында-бұл әр түрлі факторлардың әсерінен іс жүзінде жоғалған осы жерлерді мекендеген тұрғылықты халықтың қыстайтын тарихи тұрғын үйін көрсететін алғашқы презентация.

Атқарылған жұмыстардың арқасында ата-бабаларымыздың мұрасы болып табылатын ғасырлық материалдық мәдениетті көре аласыз. Демек, тарихқа, дәстүрлерге деген қызығушылықты оята отырып, өткенімізді өскелең ұрпаққа жаңғырту және тарату, олардың бойына адамгершілік және рухани қасиеттерді сіңіру.

«Теміртау қаласының Мәдениет және тілдерді дамыту бөлімі» ММ басшысы Шәкенова А.Қ., өлкетанушы Мұқан Тұңғышбай Өміртайұлы және «Ұлы даланың ұлы өркениеттері» жалпыұлттық тарихи қайта құру клубының басқа да мүшелері «Жауыртау шатқалындағы Жауыр – өткел қыстауы» тарихи қайта жаңғырту тұсаукесеріне жоғары баға берді.

Қонақтар үшін халықтық қолөнерді қайта жаңғырту алаңдары жұмыс істеді, олар астықты қолмен өңдеуді үйренді, жүнді бастапқы өңдеудің практикалық дағдыларын алды, басқұр тоқып, табиғи материалдан шарбақ жасап көрді. Сондай-ақ самаурын қайнатып, шай ішті. Іс-шараға 130-тен астам адам қатысты, «Сарыарқа», ТТК телеарналары, Теміртау баспа басылымдары қатысты.

2022 жылдың 27 қыркүйегінде сағат 11-00-де Теміртау музейінде Халықаралық туризм күні аясында «Жүз жол» экспозициясының ашылуы өтті.

Экспозиция «демалу орны» ретінде стильдендірілген – өмір жолында, кем дегенде жүз жолдан өтіп, жол бойында аялдама жасайтын туристердің уақытша демалу орны. Демалу кезінде туристер өз әсерлерімен бөліседі, маршруттарды талқылайды, дәмді жорық тағамдарын дайындайды, гитарамен ән айтады, өмірден алынған қызықты оқиғалармен бөліседі.

Экспозиция төрт ақпараттық блоктан құрылған. Олардың үшеуі Теміртау қаласының ең маңызды туристік ұйымдарының – «Магнит» туристік клубының, саяхат және экскурсиялар бюросының және «Горизонт» туристік клубының тарихы мен қызметін баяндайды. Ал төртінші блок Қарағанды облысында туризмді дамытуға арналған.

Көрменің ашылуына кәсіби альпинист А. В. Федоров, «Горизонт» клубының экс - жетекшісі, ҚР туризм бойынша еңбек сіңірген жаттықтырушысы Л.В. Пунченко қатысты. Өмірі туризммен байланысты адамдар бір мезгіл «демалуға тоқтап», өздерінің қызықты оқиғаларымен бөлісті.

Қонақтар жорық қабын өз бетінше жинап, туристік заттардың аттарын анықтады.

2022 жылдың 14 қазанында № 1 Қарағанды мемлекеттік аудандық электр станциясының 80 жылдығына арналған «Бастамашы» экспозициясы ашылды.

XX ғасырдың 30 - жылдарына жататын бірегей фотосуреттер, құжаттар мен жәдігерлер Қарағанды облысының тарихындағы маңызды оқиғаны -Қарағанды шахталарына алғашқы өнеркәсіптік токтың іске қосылуын - бейнелейтін қолдан жасалған электр бағаналарына орналастырылды.

Экспозицияға келушілер стахановшылардың куәліктерін, «Фотокор – 1» марапаттау камерасын, сондай-ақ 1935-38 жылдары ҚарГРЭС-1 бірінші құрылысшылары ресімдеген фотоальбомдарды көрді.

Экспозицияның ашылуына Теміртау жоғары политехникалық колледжінің elektrik студенттері, «Bassel Group LLS» ЖШС (ҚарГРЭС-1) өкілдері қатысты.

2022 жылдың 14 қазанында «Ай жәдігері» жобасы аясында онлайн режимде ҚарГРЭС-тің 80 жылдығына орай «Фотоальбом» экспозициясының ашылуы өтті.

Музей қорында «ҚАРГРЭСҚҰРЫЛЫС» фотолабораториясының №1 альбомы сақталған, оның көмегімен 1935 жылғы Нұра өзенінің жағасына аттануға болады.

Альбомдағы фотосуреттерде сол жылғы барлық негізгі құрылыс нысандары бейнеленген. Бөгет салу. Жағалаудағы сорғы станциясы үшін шұңқыр қазу.

ҚарГРЭС құрылысының алғашқы жылдарындағы ең маңызды міндеттердің бірі Солонички станциясына дейін теміржол салу болды. Ол 1932 жылы басталды. Жұмыс жыл бойы ауа-райына қарамастан жүргізілді. Құралдардан: күрек пен қайла ғана. Техникадан: тіркемесі бар 2 трактор және борт машина. Жұмысшылар үнемі жетіспеді.

Фотосуреттердің бірінде ерекше механизмді көруге болады: теміржолға қойылған платформалары бар трактор. Көлік құралдарының жетіспеушілігіне байланысты рельс пен шпалдарды тасымалдауда қиындықтар туды. Құрылысшылар бұл қиындықтың шешімін тапты: олар кәдімгі трактордың дөңгелектеріне металл бұрыштар салып, оны рельстерге қойды.

Жағалаудағы сорғы станциясы үшін шұңқыр қазу.

Барлық қиындықтарды жеңе отырып, құрылысшылар 1935 жылдың қазан айына дейін 25 шақырым теміржол салды.

Бірақ өнеркәсіптік нысандар ғана салынбаған. Самарқанд ауылы көз алдында өзгерді. Тұрғын үйлер салынды. Мектеп ғимаратының құрылысы басталды. Ауылда тіпті өзінің метеорологиялық станциясы пайда болды.

«ҚАРГРЭСҚҰРЫЛЫС» фотолабораториясының №1 альбомы - бірегей, баға жетпес жәдігер. Оның беттеріндегі фотосуреттер электр станциясының құрылысы туралы ғана емес, сонымен қатар әлдеқайда әсерлі оқиғалардың басталуы туралы айтады. Өйткені, егер ҚарГРЭС салынбағанда, металлургия зауыт да болмас еді. Ал Самарқанд кенті ешқашан Теміртау қаласына айналмас еді.

2022 жылдың 28 қазанында «Шахтинск квартеті» атты көрменің ашылуы өтті.

Шахтинск қаласындағы А.Исмаилова атындағы Балалар өнер мектебіндегі оқытушылық жұмыс біріктірген төрт суретші өз шығармашылығын.

Жұмабеков Жаңабек Қарағанды гуманитарлық колледжінің түлегі, республикалық және облыстық жас суретшілер конкурстарының қатысушысы және жүлдегері.

Нивиденская Елена Е.Бөкетов атындағы ҚарУ-ды бітірді, «Үздік дизайнер» және «Мастер-ART» байқауларының жүлдегері, сәндік-қолданбалы өнер суретшілерінің республикалық көрме-жәрмеңкелерінің қатысушысы.

Темірғалиев Еркін Қарағанды гуманитарлық колледжінің және Е.Бөкетов атындағы ҚарУ түлегі, облыстық, республикалық және халықаралық көркемсурет байқауларының бірнеше дүркін жүлдегері және лауреаты, Қарағанды СО жас суретшілер одағының мүшесі, Еуразиялық дизайнерлер одағының мүшесі, оның жұмыстары Қазақстан мен Латвия музейлерінде ұсынылған.

Сайгушева Наталья Е.Бөкетов атындағы ҚарУ-ды бітірген, облыстық суретшілер мен бейнелеу өнері педагогтары байқауларының қатысушысы және жүлдегері.

Көрермендер киіз басу, жүнмен сурет салу, компьютерлік графика, линогравюра сияқты әр түрлі жанр мен техникада жасалған 50 – ден астам туындыларды тамашалады.

2022 жылғы 9 қарашада «Ай жәдігері» жобасы аясында онлайн режимде «Суррогат ақша» экспозициясының ашылуы өтті

Теміртауда 1992 жылы жаңа жергілікті валюта – Қарағанды металлургия комбинатының купондары қолданыла бастады. Жұмысшылар оларды сол кездегі зауыт директоры Александр Григорьевич Свичинскийдің атымен «свичинки» деп атады.

Комбинат жанындағы арнайы дүкенде жұмысшылар азық-түлік, өнеркәсіптік тауарларды "шошқа еті" купондары үшін сатып ала алады.

Талондар мен «свичинкалар» қиын уақытта дүниеге келді. Бірақ олардың құндылығын төмендетуге болмайды. Бұл суррогат ақша мыңдаған адамдарға қиын кезеңді бастан өткеруге көмектесті және Тәуелсіз Қазақстан тарихының бір бөлігіне айналды.

Экспозицияның ашылуы әлеуметтік желілерде өтті. Экспозиция бір ай бойы жұмыс істеді.

2022 жылғы 11 қарашада Ғабиден Мұстафиннің 120 жылдығына арналған «Куәгер» экспозициясының ашылуы өтті.

Экспозиция Ғ.Мұстафиннің «Куәгер» өмірбаяндық романына негізделген, оның көптеген беттері, автордың басқа да шығармалары сияқты, Орталық Қазақстанның тарихын, өңір өнеркәсібінің қалыптасуын көрсетеді.

Шын мәнінде, бұл Жауыртау шатқалының етегінде туып – өскен адам жазған өлкетану шығармалары – қазіргі Теміртау қаласының маңы.

Экспозицияда отбасы тарихы туралы баяндайтын бірегей құжаттар, Мұстафин мұрағатынан алынған фотосуреттер, Теміртау қаласының орталықтандырылған кітапхана жүйесі ұсынған прозаик басылымдары ұсынылды. Ғ. Мұстафиннің «Куәгер» романына Қазақстан Республикасы дизайнерлер Одағының мүшесі Х. Р. Мұстафинаның қылқаламынан шыққан авторлық иллюстрациялар экспозицияны толықтырды.

Экспозицияның ашылуына қала оқушылары, Теміртау қаласының орталықтандырылған кітапхана жүйесінің өкілдері, Қарағанды облысы Жазушылар одағының мүшелері қатысты.

2022 жылғы 25 қарашада «Түйісу» атты суретшілер көрмесінің ашылуы өтті.

Бұрыннан қалыптасқан дәстүр бойынша қала суретшілері шығармашылық жылын көрмемен аяқтап, жаңа туындыларын көрсетті.

Биылғы жылы ҚР Суретшілер одағының мүшелері Асқаров Қ., Болюх А., Болюх Н., ҚР Дизайнерлер Одағының мүшесі Мұстафина Х., сондай-ақ Аманжолов Б., Малецкая Е., Малярова Г., Пильтихин Ю., Сатаев И., Садовский, Трушкова А. Сияқты танымал теміртаулық суретшілер қатарына, қалалық көрмеге алғаш рет қатысып отырған Дүйсенбаева А., Николаева Е. қосылды.

Ғ. Жұбанова атындағы Өнер мектебінің оқытушылары да өз жұмыстарын ұсынды: Амантай А., Богза Е., Градова Э., Карягина Е., Пашкова-Коннор Н., Пак И., Ержанова В., Соловьева С., Сотник А.

Көрме әр түрлі жанрлармен және орындау техникасымен ерекшеленеді. Классикалық, дәстүрлі шығармалардан бастап, А.Балицевич орындаған заманауи абстракциялық жұмыстарға дейін.

Табиғи ландшафт пен натюрморт әсіресе кеңінен ұсынылған. Көрермендерді керемет графикалық суреттер, линогравюралар және акрил құю техникасында жасалған суреттер қуантты.

Көрмеде сәндік - қолданбалы өнер туындылары – «Восток» қалалық мәдениет және демалыс саябағының шығармашылық тобы жасаған ағаш мүсіндер, Е.Теміршайхованың авторлық жұмсақ ойыншықтары, сондай-ақ кәсіби суретші Н. Болюхтың шағын формалардағы мүсіні қойылған.

2022 жылғы 8 желтоқсанда «Ай жәдігері» жобасы аясында онлайн режимде 1963 жылы жарық көрген «Қазақ КСР тарихы» оқу құралы" экспозициясының ашылуы өтті.

Авторы: Ермұхан Бекмаханов.

2022 жылдың қорытындысы:

Жасалған экспозициялар жоспарға сәйкес, үнемі жаңа материалдармен толықтырылып отырды, көркем шешуі мүмкіндігінше жаңартылды, жаңа тақырыптағы экспозициялар пайда болды.

4. Ғылыми - қор және есеп-сақтау жұмысы.

Есеп беру мерзімі ішінде музей қоры **320** экспонатқа толықтырылды. 2022 жылдың соңында экспонаттардың жалпы саны – **24 630**, оның ішінде негізгі қор – **18 208**, ғылыми-қосымша – **6422**.

Қорға келіп түскен құнды жәдігерлер:

1. Понти лирасы. XX ғасырдың басы.

Музыкалық грек аспабы. Грек этномәдени бірлестігінің жетекшісі Деспина Ивановна Касапиди музейге тапсырды.

КП18090 КООФ 3161

2. Күбі. 80-ші жж. XX ғасыр.

Қазақтың тұрмыстық заты. Қымыз жасау үшін қолданылады.

Қолдан жасалған.

Теміртау қаласының тұрғыны сыйға тартты.

КП 18112 КООФ 3165

Қорларды ғылыми жинақтау мыналардың есебінен жүзеге асырылады:

- қала тұрғындары мен қонақтарынан музей заттарын, кітаптарды, фотоқұжаттық материалдарды қабылдау;
- мұражайдың ғылыми қызметкерлерінің қалалық және облыстық мұрағаттарындағы жұмыстары;
- тарихи және өмірбаяндық сипаттағы материалдарды жинау,
- Теміртау қаласының қалыптасу кезеңдерін бейнелейтін;
- жеке заттар мен коллекцияларды сатып алу.

Көрмелерде және басқа да жұмыстарда қолданылатын негізгі және ғылыми қосымша қор экспонаттарының саны – **12 160**. Музей жұмысын насихаттау мақсатында экспонаттарды жинақтау және жинақтарды іріктеу үшін Теміртау музейінің жинақтарының тізімі құрылды.

Негізгі қор цифрлі жүйеге енгізілді. Электронды тасымалдағышқа **8118** экспонат енгізілді. Жаңартуды талап ететін – **70** жәдігер, жаңартылғаны - **92**. Жыл бойы жаңартылған жәдігерлер көркем өнер, құжат және фото қорларына жатады.

Ай сайын қор қоймасын тазалау шаралары өткізіледі. Жәдігерлерді құрғату және желдету бас қор сақтаушының белгілеген кестесіне сай орындалады

Қор қоймасы бірінші қабатта орналасқан. Бөлме екі есікпен жабдықтандырылған: темір және металл шыбықтан, терезесі металлмен жабылған және тор орнатылған. Жол картасы бағдарламасы бойынша жөндеу жұмыстары кезінде терезелер бекітілді. Көлемді экспонаттар металл стеллаждарда сақталады, нумизматика қоры – оргшыныдан жасалған кассеталарда немесе бөлінетіні бар қағаз конвертте, киімдер ілгіште ілулі бетінде. Қымбат металлдан жасалған заттар металл сейфте сақталады.

Жыл сайын музей қорын толықтыру шешілмеген мәселелерге тап болады. Музей қорларына заттарды ақысыз алу мүмкіндігі азаяды (өлім, эмиграция, экономикалық жағдай). Жәдігерлерді сатып алу үшін мақсатты қаржыландыру жоқ, жеке тұлғалардан жәдігерлерді сатып алу мүмкіндігі үшін құқықтық база жоқ.

Қор қоймасы жай-күйінің деңгейін жақсарту үшін стационарлық күзет сигнализациясын орнату, температуралық режимі және ылғалдылық реттегіші бар желдеткішті қалпына келтіру қажет. Қор жәдігерлерінің жай-күйі қанағаттанарлық. Қор қоймасындағы жабдық нормаларға сәйкес келмейді. Қосымша металл шкафтарды орнатуға және жәдігерлерді сатып алуға мақсатты қаржыландыру қажет.

5. Жаппай ғылыми-ағартушылық жұмыс.

Есеп беру кезеңі аралығында музейде **31 ашық іс** – шара өткізілді. Олардың жартысы ірі қалалық көрме болса, жартысы мемлекеттік мерекелер мен атаулы күндерге арналды. **2022 жылдың 7 ақпанында №10 орта мектеп базасында Кеңес әскерлерінің шектеулі контингентін Ауғанстаннан шығару күніне арналған «Олар бұған төтеп берді» көшпелі іс-шаралар сериясының алғашқысы өтті.**

Іс - шара форматы мультимедиялық технологиялар мен музей жәдігерлері арқылы тарихи кезеңге енуді біріктірді: жауынгерлер формасы, каска, қазандық, дала телефоны, Кеңес әскерлерінің жабдықтары, жаттығу қаруы, интернационалист- жауынгерлердің хаттары, оппозиция жауынгерлерінің құжаттары мен насихат парақшалары және т. б.

Іс-шара барысында Ауғанстандағы соғыстың нақты оқиғасын бейнелейтін бейне, деректі хроника, сондай-ақ жауынгер-интернационалист жерлестеріміздің естеліктері қолданылды.

2022 жылдың 25 ақпанында А.Байтұрсыновтың 150 жылдығына орай "Аманат" ғылыми-зерттеу квизін өткізді.

Квиз №4 орта мектептің 11 "Ә" сынып оқушыларымен өтті. Іс-шараны өткізу үшін А.Байтұрсыновтың өмірін көрсететін шағын экспозиция қызмет етті, ал әрбір қатысушы ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізу үшін мұрағаттардан құжаттардың көшірмелері бар папкалар дайындалды.

Квиз 4 айналымнан тұрды: блиц сұрақтар, құжаттармен жұмыс, көкпар және "қара жәшік". Оқушылар 2 ойыншыдан 5 командаға бөлінді, әр команда тапсырмаларды орындай отырып, ұпай жинау керек болды, 4 айналымның нәтижесі бойынша 32 ұпай жинап, Әбен Нұрдаулет пен Мұқашева Гүлжан жеңімпаз болды.

2022 жылдың 28 ақпанында Теміртау тарихи-өлкетану музейінде Алғыс айту күніне орайластырылған «30-40-шы жылдардағы депортация. Халыққа қарсы сөз байласу» аналитикалық клубтың ашық отырысы өтті.

Қатысушылар арнайы дайындалған экспозициямен танысты. Ол сол дәуір мен оқиғаларды айқын көрсетеді. Жер аударылғандардың санын көрсететін сәкілерге байланған биркалар Қазақстан жеріне тағдырдың жазуымен келген адамдар санының ауқымы туралы түсінік береді. Бұл адамдардың аман қалуына өздерінің қиын жағдайына қарамстан соңғы кесек нанымен және баспанасымен бөліскен қазақтар көмектесті.

Отырыстың негізгі бөлімінде музей қорындағы құжаттарды зерттеу бойынша жұмыс жүргізілді. Әр қатысушыға осы құжаттардың көшірмелері бар папкалар таратылды. Онда сол оқиғалардың куәгері және қатысушысы болған қалада тұрғындары туралы материалдар ұсынылған. Өз қолымен жазылған естеліктері бойынша қатысушылар жер аударылған халықтарға жергілікті тұрғындардың көрсеткен көмегі туралы білді. Олардың өмір сүруге, екінші Отанын табуға және қоғамның толық мүшесі болуға мүмкіндік бергендері үшін алғыс сөздерін оқыды.

2022 жылдың 3 наурызында Кеңес Одағының екі мәрте батыры, авиация генерал-майоры Т. Ж. Бигелдиновтың 100 жылдығына орай «Өмірден алынған көрнекі новеллалар» көшпелі іс-шаралар циклынан «Ұлы даланың Ұлы есімдері» атты арнайы жобаны өткізді.

Іс-шара № 10 ОМ 6 "Ә" сынып базасында өтті. Іс – шараны өткізуге Т.Бигелдиновтың өмірін баяндайтын қор экспонаттарының, мұрағат құжаттары мен бейнематериалдардың шағын экспозициясы негіз болды.

Арнайы жобаны өткізу үшін "қара жәшікте не бар" зерттеу форматы пайдаланылды, онда қазақ батырының тағдыры экспонаттар арқылы ашылды: II дәрежелі Отан соғысы ордені, Қызыл Жұлдыз ордені, шырша бұтағы, 1938 жылғы үлгідегі банкноттар, тұмар, ұшқышынақшының гермошлемі және т. б.

2022 жылдың 17 наурызында «Дәстүрлер мен тәжірибелер» жобасы аясында Наурыз мейрамының қарсаңында «Жол қоржыны» шеберхана-практикумы өткізілді.

Наурыз - бұл жыл бойы асыға күтетін мереке. Наурыз мейрамын тәтті тағамдар мен тәттілерсіз елестету мүмкін емес. Іс-шара барысында ұрпақтан ұрпаққа жеткізілетін қазақ ұлттық тағамдарының құпиялары ашылды.

Теміртау музейі нақты тағамдар даярлады: жылқының қабырғасынан ет, сүзбе, құрт, талқан және т. б.

Біздің экскурсанттарымыз үй асханасына жақын жағдайда «жент» дайындады, сондай-ақ ұлттық тағамдардың ажырамас бөлігі және сүйікті тағамдардың бірі болып табылатын «қазы», «шұжық» дайындады. Біздің «жол қоржынымыз» тағы бір тағаммен - құртпен толтырылды.

2022 жылдың 22 наурызында Наурыз мейрамын мерекелеу аясында көшпелі интерактивті алаң ашылды.

Экспозиция қалалық алаңда екі интерактивті аймақ ретінде ұйымдастырылды. Бірегей және сирек кездесетін қор заттарының көмегімен ата-бабаларымыздың мәдени және рухани өмірінің көріністері, олардың тұрмысы мен әдет-ғұрыптары қайта құрылды.

Сол кезеңге ену әсері ұлттық костюмдердегі ерлер мен әйелдер бейнеленген проекциялық фотосуреттерді қолдану арқылы қол жеткізілді.

Бірінші аймақ көшпелі өмір салтын көрсетеді. Бұл жерде ер-тоқым, ат әбзелдері, қамыт, қамшы, бүркіт тұлыбы пайдаланылды.

Екінші аймақ көшпелі мәдениеттің тұрмысын айқын көрсетеді. Онда асадал, күбі, торсық, келі, ши тоқыма, басқұр, астау, домбыра сияқты тұрмыстық заттар орын алды.

Бұл аймақтарда естелік суреттерге түсу мүмкіндігі болды.

Экспозицияның орталық бөлігінде Дмитрий Ругистің «Қазақстандықтар» сериясынан фотосуреттер орналасты. Онда ғасырлар бойы сақталып, атадан балаға жеткізіліп келген ұлттық салт – дәстүрлер - бүркітпен аң аулау, көкпар, садақ ату бейнеленген.

Экспозиция 6 сағат бойы жұмыс істеді. Оған 5 мыңнан астам адам келді.

2022 жылдың 7 сәуірінен бастап Халықаралық ғарышкерлер күніне орай Теміртау тарихи-өлкетану музейінде «Ғарышкерлерді даярлау мектебі» тақырыбында зияткерлік тренинг басталды.

Зияткерлік тренинг барысында жас ғарышкерлер келесі курстардан өтті:

- Тарих - туристер ғарышты ашқан адамдар туралы ақпарат алады, ғарыш құпияларын ашты;
- Биология - олар гидропоникада картоп өсіру бойынша биологиялық эксперимент жүргізеді, ғарыштық салмақсыздық жағдайларына жақын тағаммен танысты;
- Дене шынықтыру – келесі ұғымдардың мағынасын ашады: центрифуга, термокамера, сурдокамера, Хилов әткеншегі. Сондай-ақ, стильдендірілген скафандр, сынақ ұшқышының шлемін кию, «Барани креслоларының» аналогында өзін сынау сияқты бірегей мүмкіндіктер болды.
- Астронавтика - бұл өзінің ғарыштық мекен-жайын табу және Теміртаудың жұлдызды аспанын жасау мүмкіндігі.
- Зымыран ғылымы – «Спутник-1», «Восток» және «Шаттл» зымыран тасығыштарын реконструкциялаудың бірегей мүмкіндігі болды.

Тренинг соңында жас ғарышкерлер «Ғарышкерлердің бастауыш мектебінен өткені туралы» куәлік алды.

2022 жылдың 22 сәуірінде «Дәстүр мен ғұрып» арнайы жобасы мен «Рухани жаңғыру» мемлекеттік бағдарламасы аясында «Дәстүр тойы» тарихи ретроспективасы, этнографиялық заттардың дефиле -көрсетілімі өтті.

Ол Қазақстан халқының бірлігі күніне орайластырылған.

Дефиледе музей қорындағы әртүрлі этникалық топтар өкілдерінің материалдық және рухани мәдениетіне тән заттар пайдаланылды.

Музей қызметкерлері әр түрлі диаспоралардың ұлттық киімдерін киіп, сол ұлтқа тән заттарды кезек-кезек алып шығып, оларды көрме стендтеріне салтанатты түрде орнатты.

Дефиле бейнепрезентациямен қатар жүрді, онда әр зат жан-жақты көрсетіліп, оның қолданысы туралы ақпарат берілді.

2022 жылдың 22 сәуірінде «Теміртаулықтардың өмірінен оқиғалар. Қалалықтар» сериясынан «Ұлттық дәстүрлердің бастауы» атты жаңа кітаптың тұсаукесері өтті. Бұл іс-шара Қазақстан халқының бірлігі күніне арналды.

Іс-шараға этномәдени орталықтардың өкілдері қатысты.

Қатысушыларға кітаптың негізгі мазмұны ұсынылған бейнепрезентация көрсетілді.

Кітапта Теміртау қаласының көп ұлттылығының қалыптасу мәселелері қарастырылды. Біз елде болып жатқан тарихи оқиғалардың қала тұрғындарының ұлттық құрамының

құрылымына тигізген әсерін анықтауға тырыстық. Кітаптың үлкен бөлімі қаланың этномәдени орталықтарына арналды.

Орталық жетекшілері кітапта ұсынылған материалдардың маңыздылығы мен өзектілігі туралы пікір білдірді.

Қорытынды бөлімде «АрселорМиттал Теміртау» қазақ этномәдени орталығының және «Дала өлкесі казактарының одағы» өкілдері өздерінің концерттік нөмірлерін көрсетті.

2022 жылдың 25 сәуірінде Қазақстан халқының бірлігі күніне орай «Құрақ көрпе» атты халық дәстүрлерінің жәрмеңкесі басталды.

Квест қатысушылары этно-қалашыққа барып, тапсырмаларды орындап құрақ көрпе жинады. Жолкөрсеткіштің көмегімен олар этно-қалашықтан өтті:

Этно-ханок: где сонсон-ним научил писать корейские иероглифы, поделился секретом приготовления «пап», экскурсанты научились кушать при помощи палочек.

Этно-гао: колөнерші Гита сариді тігу құпиясымен бөлісті және чоли деген не, алтын кесте қайда қолданылатынын, Үнді әйелінің гардеробында қанша киім болу керек екенін және т. б. түсіндірді.

Этно-киіз үй: экскурсанттарды шебер қыз қарсы алып, қазақ қонақжайлылығы туралы әңгімеледі, тоқымашылықтың құпияларын ашты. Экскурсанттар өздерінің басқұрларын жасап, киіз үйді безендірді.

Этно ағаш үй: Марья шебер қыз жүн иіру ісімен айналысқан. ХХ ғасырдың басында қой қырқуға арналған нағыз қайшыны көрсетті және олармен қалай жұмыс істеу керектігін, жүнді өңдеудің құпияларын және бастапқы жіпті қалай дайындау керектігін айтты.

Квестке №6 ЖББМ сынып оқушылары қатысты.

2022 жылдың 6 мамырында музей алдындағы алаңда қала тұрғындары мен қонақтары 1941-45 жылдардағы Ұлы Отан соғысындағы Жеңістің 77 жылдығына және Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің 30 жылдығына арналған «Ерлік» деп аталатын музей акциясына қатысты.

Бес сағат ішінде екі блок жұмыс істеді. Бірінші блок ҚР Қарулы Күштеріне арналды. «Отан қорғаушылар» экспозициясы жәдігерлер мен фотосуреттер арқылы Қазақстан Республикасының Қарулы Күштері туралы баяндайды, Теміртау қаласының әскери бөлімдерінің тарихын ашады. Бұл блоктың «Жорық» интерактивті бөлігі акцияға келушілерге әскери қызметке дайын екендіктерін тексеруге мүмкіндік берді. Қатысушылар 45 секундқа әскери форманы киіп үлгеруге тырысып, кедергілерден құламай өтуді үйренді.

Екінші блок Жеңіс күніне арналған. Тұрғындар үшін төрт аймақ ұйымдастырылды: «Соғыстың үрейлі сандары» экспозициясында келушілерге Ұлы Отан соғысының үрей тудыратын статистикасы туралы бес ескерткіш стела баяндады. Әр стела - бұл Ұлы Отан соғысының жергілікті және жалпы масштабтағы сананы сансыратар статистикасы. Әрбір инсталляциялық блокта ҰОС-на байланысты жәдігерлер пайдаланылды.

«Өткен күннің батырлары...» атты архивтік фотокөрме. Бұл майдангерлердің өзімен бірге алып жүрген немесе ұрыс алаңдарынан жіберілген кішкентай, қалталы фотосуреттері, олар үлкейтіліп, музейдің қас бетіндегі терезелерінен орын алды.

«Естелік хаттар» интерактивті аймағында музей алаңына келушілер әскери үшбұрышты хаттарды бүктеп, оларға қол қойып, Ұлы Жеңіс жылын білдіретін 1945 деген алып сандарға орналастырды.

Белсенді қатысушылар үшін «Шұлғау» интерактивті аймағы жұмыс істеді.

Акцияға 300-ден астам адам және қалалық БАҚ өкілдері қатысты.

2022 жылдың 20 мамырында Теміртау тарихи-өлкетану музейінің алдындағы алаңда Халықаралық музейлер күніне орай «Жәдігер салтанаты» атты музейлік мереке өтті.

10 жыл ішінде музей Жәдігер салтанаты атты авторлық жобаны жүзеге асырады. Салтанаттың басты тұлғасы-жәдігер, оның айналасында барлық негізгі іс-шаралар жүргізілді.

Биыл біз медицинаға арналған **Музей амбулаториясын** ұйымдастырдық.

Алаңның ортасында «**Пинцеттен ланцетке дейін**» экспозициялық аймағы орналасты, онда музей қорындағы медициналық жәдігерлер көрсетілді. Онда өткен ғасырдың 40-

жылдарынан бастап қазіргі уақытқа дейінгі 70-тен астам заттар болды. Ең көне жәдігер - 1941 жылғы фонендоскоп. Онымен фельдшер Карлаш П. А. бүкіл соғыстан өтті. 1949 жылғы аяқ жетегімен іске қосылатын тістерді емдеуге арналған бірегей бормашина, сондай-ақ балаларға арналған ренген, гинекологиялық кресло, жедел жәрдем дәрі -дәрмек қобдишасы, хирургиялық ота пышақтар жиынтығы, электрокардиограф ұсынылды.

Алаңда 6 тақырыптық аймақ жұмыс істеді:

- **Ординаторлық**
- **Терапевтік**
- **Фитотерапевт**
- **Окулист**
- **Емдік дене шынықтыру кабинеті**
- **Жедел жәрдем**

Іс-шараға қатысушылар медициналық заттармен танысты, алғашқы медициналық көмек көрсетті, дәрілік шөптер туралы ақпарат алды, емдік дене шынықтыру кешенінен өтті, тамыр соғуын өлшеді, бойы мен салмағын анықтады.

Мерекеге 200- ден астам адам қатысты.

2022 жылдың 30 мамырында Жаппай саяси қуғын-сүргін және ашаршылық құрбандарын еске алу күніне орай «Қазақстандағы «Кіші Қазан» саясаты» атты teach-in өтті. 1920-30 жылдарға жататын жәдігерлер, естеліктер мен құжаттар арқылы "Кіші Қазан" саясатымен туындаған қазақ халқының қасіретінің хроникасы: БКП (б) 1927-33 жж. қаулылары, қазақ зиялыларының хаттары, статистика және ашаршылықтың салдары баяндалды. Сондай-ақ оқиғалар ұжымдастыру жылдарындағы Самарқанд кентінің (1945 жылдан бастап – Теміртау қаласы) өмірі арқылы көрініс тапты.

2022 жылдың 3 маусымында ҚР Мемлекеттік рәміздерінің 30 жылдығы қарсаңында "Қазақстан халқының бірлігі" және "ҚР Тәуелсіздігі жылдарындағы Теміртау" залдарында "Шифр" зерттеу іс-шарасы өткізілді. Онда интерактивті-танымдық бағдарлама форматында мемлекеттік рәміздерді музей жәдігерлері арқылы ғылыми нақтылау жүргізілді.

Ойынға қатысушылар ҚР Елтаңбасының бөлшектерін қазақ халқының материалдық мәдениетінің этнографиялық заттары арқылы қарастырды: шаңырақ, кереге, уық және т.б. ҚР Елтаңбасының орналасуын, жұмбақ «Қара жәшікте» жасырылған 925 сынамалы күмістен жасалған "proof" сападағы монетасы арқылы көрсетті.

Топтық ойын ұйымдастырылып, балалар берілген тапсырмаларды, ребустарды, анаграммаларды шешіп, қойылған сұрақтарға жауап іздеп, өздерінің ой-өрісін жарысқа салды. Барлық материалдар мультимедиялық бағдарламаның көмегімен ұсынылды, танымдық бейнефильмдер көрсетілді.

Іс-шараға № 6 ОМ 3-4 сынып оқушылары қатысты.

2022 жылдың 7 маусымында Бала жылы аясында «Ертегі әлемінде» атты интерактивті бағдарлама басталды.

Клио Құдайының грифелі жасырылған сандықтың кілтін табу үшін ойынға қатысушылар жолкөрсеткіш картасы арқылы ертегі әлеміне тап болады.

Бірінші аймақта оларды Шығыс ертегісінің кейіпкері Али баба қарсы алады. Алтын толы сөмкені алу үшін балалар бірнеше тапсырмаларды орындайды: жәдігерлерді ертегілердің суреттерімен салыстырады, жұмбақтардың жауаптарын квалдрописцтің көмегімен жазады, ертегілердегі музыканы табады.

Екінші аймақта оларды айлакер Алдар Көсе қарсы алады. Балалар асық ойнайды, нағыз көшпелілерге айналады: жәдігерлерге сәйкес құстарды ұстайды және ертегі кейіпкерлерін табады. Тапсырмаларды орындап торсық алады, сосын Мыстан кемпірге аттанады.

Мыстан кемпір сөмке мен торсықты алады. Бірақ Алдар барлығын алдап, бос торсықты береді, ал балалар өмір сусынының рецептін іздейді, Мыстан кемпірмен бірге сусын дайындайды. Айнадағы кескінді оқып, қара қораптағы жәдігерлерді табады. Мыстан кемпір сусын ішкеннен кейін оларға сандықтың кілтін қайтарып беруді шешеді.

Балалар Клио құдайына кілтпен аман-есен оралып, оған гриффелді қайтарады.

2022 жылдың 9 маусымында Теміртау тарихи-өлкетану музейі алғаш рет «Х нүктесі» атты қалалық квестін бірінші рет іске қосты!

Квест ескі қаланың орталығында орналасқан 6 аймақтан тұрды. Әр аймақта тарихи анықтама болды. Ұялы телефонды, интернетті және өз білімін қолдана отырып, 5 адамнан тұратын команда шифрдың бөліктерін алу үшін осы жерлерді зерттеді.

Бірінші аймақта мал өсіруші, ақын және колхозшы қыздың көзқарастарының қиылысу орталығы орналасқан. Орынды тапқаннан кейін қатысушылар шифр үшін қажетті санды оңай анықтады. Бұдан әрі нысандарды зерттеу үшін аймақ нүктелері бар электрондық форматтағы карта берілді.

Орындардың бірінде қатысушылар дауысты ақпарат арқылы ескі қала саябағында қандай тарихи тұлғаның ескерткішін табу керектігін білді. Тапсырма орындалып, шифрдың келесі бөлігін алынды.

«Рухани жаңғыру» саябағында қатысушылар Google іздеу бағдарламасын пайдалану арқылы «КТМ-1» нысанын тапты. Онда шифрдың тағы бір бөлігі табылды.

Қаланың ескі бөлігінде қатысушылар XX ғасырдың 50-ші жылдары ашылған дүкенді тапты. Квест қатысушылары 1970-ші жылдардан бері сақталған осы дүкеннің атауындағы әріптердің санын анықтады.

Кеме - үйдің жанында Тайыр Жароковтың Теміртау туралы кітабының атауын анықтап, сондай-ақ 1938 жылы салынған алғашқы көп қабатты үйдің нөмірін тапты.

Барлық бөліктерді жинап, команда сыйлықтың нақты орнын табуға көмектесетін тарихи есепті шешті.

Квесттің басталуына Теміртау жас көрермендер театрының қызметкерлері қатысты.

2022 жылдың 15 маусымында Теміртау тарихи-өлкетану музейінің алдындағы алаңда «Музей қалашығы» атты музей мерекесі өтті.

Қазақстандағы балалар жылы аясында өткен мереке тақырыбы «Балдәурен шаһары». 5 сағат ішінде музей алдындағы алаңда 10 интерактивті аймақ жұмыс істеді, онда қала қонақтары тарихи-мәдени ортаға еніп, жәдігерлермен жұмыс істеп, тақырыптық тапсырмаларды орындай алды.

Қалашыққа жазғы мектептер мен балабақшалардың балалары, Теміртау тұрғындары мен қонақтары қатысты. Олар музей қалашығының картасымен көрсетілген аймақтарға өздігінен жүріп отырды.

Қонақтар Қыш шеберханасын, Тоқыма фабрикасын, Қару – жарақ шеберханасын және көшпенділер шеберханасын аралап, әр жерде қыш құмыра жасау, кілем тоқу, көшпенділердің палеолит және қамшы дәуірлерінде қалай қару-жарақ жасағанын қайталап, жеке машықтар алды. Ойыншық фабрикасында әркім өзінің сүйікті ойыншығының суретін салды. Қатысушылар ойын алаңында болып, музей твистерін ойнады, тіпті болашаққа көз салды. Ал спарандықтар мектебінде ептілікті үйреніп, мықты және төзімді болуды үйренді. Мерекеге 1000 адам қатысты.

2022 жылдың 21 маусымында Бала жылы аясында «Галактика сақшылары» атты интерактивті-танымдық экскурсиясы басталды.

Галактиканы аралап, ойынға қатысушылар кристалл бөлшектерін жинайды.

«ASGARD» ғаламшарына тап болған балалар галактика сақшысы Тороның тапсырмасын орындайды, сондай-ақ гравитацияны жеңіп қорапта жасырынған жәдігерлерді табады, өткеннен келген жолдауды оқып нағыз қарақшыларға айналады.

«SOVEREIGN» ғаламшарында оларды Айша қарсы алады. Балалар сәйкес келмейтін жәдігерлерді тауып, ғарыш кемелерін жөндейді, музей твистеріне қатысады.

«XANDAR» ғаламшарында оларды Гамора қарсы алады. Ойынға қатысушылар орбиталық жолмен жүріп, ребусты шешіп, тиісті жәдігерлерді табады. Олар болашақ ырғағында билеп, зейінділікке тест өткізеді және арқан тартады.

1 қыркүйек Білім күніне орай «Блім, еңбексүйгіштік және патриотизм мектебі» білім беру бағдарламасы басталды.

Экскурсия патриотизм сабағынан басталды. Экскурсия жүргізуші патриотизм ұғымын Мемлекеттік рәміздер арқылы Елтаңба, Ту және Әнұран арқылы ашты, экскурсанттардың шолуына сапалы «proof» сериясынан «Өсімдік әлемі», «Тамғалы петроглифтері» және т. б. монеталары ұсынылды.

Еліміздің күшін ҚР Қарулы күштері арқылы көрсете алды, әскери қызметшінің «құрғақ азық» тамақтану рационын жинап, сондай-ақ экскурсанттар 1 минут ішінде әскери киім киіп, және, нағыз газ маскасын киіп көрді.

Өлкетану сабағы, бұл туған өлке тарихын жәдігерлер арқылы зерттеу: саман кірпіш, ертоқым, қамшы, жүген, үтік, самаурын және т.б., олардың әрқайсысы туған өлкенің бастауы мен дәстүрлеріне байланысты түрлі аңыздарды баяндайды.

Еңбек сабағында халықтық қолөнер арқылы еңбекке баулу жүргізілді: кілем тоқу, жүн өңдеу және қамшы өру.

2022 жылдың 21 қыркүйегінде сағат 10.00-де «Музей педагогикасы» жобасы аясында «Мұны әркім білуі тиіс» интерактивті-оқыту тренингі өтті. Ол Қазақстан Республикасындағы еңбек күніне орайластырылған.

Әлемде көптеген түрлі мамандықтар бар. Олардың ішінде күнделікті өмірде пайдалы болуы мүмкін мамандықтар да бар, ол үшін қарапайым негіздерді үйреніп, бастапқы кәсіби дағдыларды игеру қажет.

Бұл іс-шара үшін біз музей кеңістігінде мамандыққа сәйкес 5 аймақты белгіледік:

- Автомеханик
- Электрші
- Сылақшы-сырлаушы
- Тігінші-пішуші
- Ағаш ұстасы

Әр аймақта музейге келушілер мамандық және еңбекті қорғау туралы ақпарат алды.

Олар кәсіби еңбек құралдарын зерттеп, олардың атауын және не үшін қолданылатынын анықтады.

Келушілер аймаққа сәйкес практикалық тапсырманы орындай отырып, алғашқы дағдыларды игерді – олар белгілі бір затты бояумен бояды, көлік доңғалағын монтаждады, шегелерді қағып және жұлып үйренді, электр тізбегін іске қосты, тігін машинасында мата тікті.

2022 жылғы 23 қыркүйек күні «Жауыр-өткел қыстағында» интерактивті тарихи уақыт аралық ену өтті.

Халықтық дәстүрлер мен қолөнерді қайта жаңғырту бойынша жиналған құжаттық материалдар негізінде Жауыр-өткел шатқалындағы Жауыр – өткел қыстағының тұрғындарының тұрмысын көрсететін интерактивті аймақтар ұйымдастырылды. Интерактивті аймақтардың негізі қыстауды тарихи қайта жаңғырту болды.

Бес интерактивті аймақ жұмыс істеді:

«Жүнді бастапқы өңдеудің практикалық дағдылары. Иіру», «Астықты қолмен дәстүрлі өңдеу», «Басқур тоқу», «Қыста табиғи материалды пайдалану. Шарбақ жасау», «Самаурын қайнату. Шай ішу». Әр аймақта жәдігерлердің екінші нұсқасын қолдана отырып, қыстауға қажетті дағдылардың негіздерімен танысты.

Жауыр-өткелдегі «Тарихи енудің» алғашқы келушілері «Мирас» көпсалалы колледжінің студенттері болды. Балалар жүнді тарақшаның көмегімен тазартып, ұршық иіріп, диірмен тастарға астық бастырып, басқур тоқып, қамыстан шарбақ жасап көрді.

2022 жылғы 30 қарашада сағат 16.00-де Қарттар күні аясында «XX ғасырдың музыкалық қонақ бөлмесі» ашылды.

Қонақтарға бір сәтке Кеңес дәуіріне аттану мүмкіндігі ұсынылды. Бұл дәуір аралық саяхат «Өткен ғасырдың 1960-70 жылдардағы Ностальгия» фотоаймағынан басталды, онда әркім естелікке суретке түсе алды.

Музыкалық қонақ бөлмесінің қонақтары XX ғасырдың әр түрлі кезеңінде патефоннан бастап кассеталық магнитофонға дейін музыка тыңдауға болатын бірқатар техникалық

құрылғылармен танысты. Қонақтар тек көріп қана қоймай, сонымен қатар патефон, күйтабақ ойнатқыш және магнитофонның қалай естілетінін тыңдап тамашалады. Музыкалық қонақ бөлмесінің екінші бөлімінде әрқайсысы Зияткерлік аукционға қатысып, музыкалық өнер саласындағы білімдерін көрсетіп, жүлдеге ие болды.

2022 жылғы 30 қыркүйек күні сағат 16.00-де «Теміртаулықтардың өмірінен сыр шертетін оқиғалар. Қала тұрғындары» сериясынан «Теміртау суретшілер мен ақындардың көзімен» кітабының тұсаукесері өтті.

Бұл кітап Теміртау қаласының күніне орай арнайы дайындалған.

Онда Теміртау қаласының тарихын бейнелейтін ерекше материал ұсынылған. Кітап музей қызметкерлерімен, ақындармен және суретшілермен шығармашылық одақта құрылды. Бұл оның мазмұнының ерекшелігін түсіндіреді. Мұнда Теміртаудың танымал шығармашы тұлғаларының туындылары жинақталған, олардың ішінде өткен ғасырдың 50-80 жылдары қала туралы жазғандар мен қазіргі авторлардың да жұмыстары бар.

Кітаптың тұсаукесері қолтаңбалары бар басылымның алғашқы даналарын қала кітапханаларына сыйға тапсырумен өтті.

Тұсаукесерде суретшілер де, ақындар да, бір сөзбен кітаптың жарық көруіне тікелей қатысы бар жандар ойларымен бөлісті.

2022 жылғы 18 қазанда Рухани келісім күні аясында «Қазіргі қоғам және діни толеранттылық» тақырыбында пікірталас клубының жұмысы өтті.

Қатысушылармен әлемдік діндердің тарихы туралы сұхбат жүргізілді және әртүрлі конфессиялық бағыттардағы салт-жораларды өткізу үшін 50-ден астам бірегей жәдігерлер көрсетілетін «Діни ғибадат заттары арқылы дін тарихы» экспозициясында ұсынылған музей экспонаторикасымен жұмыс ұсынылды.

Пікірталас барысында діни төзімділікті анықтау үшін жедел сауалнама мен тестілеу өтті. Өзін-өзі талдау - рефлексия әдістерін пайдалана отырып, рөлдік жағдайлар форматында толеранттылық мәселелері қозғалды.

Клубқа политехникалық колледж студенттері мен №27 мектептің жоғары сынып оқушылары қатысты.

2022 жылғы 21 қазанда «Өзіндік жол» зияткерлік тарихи ойыны басталды.

Зияткерлік тарихи ойын бейнехроникамен, мұрағаттық құжаттармен және қазақ мемлекеттілігінің қалыптасуы туралы әңгімелейтін фотосуреттермен сүйемелденді, олардың тамыры Қазақ хандығы қалыптасқан сәттен бастап, сонау XV ғасырдан бастау алады.

Іс-шараның барысында экскурсанттар дала заңдарымен: «Есім ханының ескі жолы», «Қасым ханның қасқа жолы», Тәуке ханның «Жеті жарғысы», әйгілі хандар мен билердің мөрімен, «ханды киізге көтеру» рәсімімен және т. б танысты.

Іс-шараға №2 ЖББМ 10 сынып оқушылары қатысты.

2022 жылғы 4 қарашада «Музей кеші» атты музейдің туған күніне арналған мерекелік кеш өтті.

Осы іс-шараның құрметіне үш сағат ішінде 1098 шаршы метр музей алаңында 10 аймақ жұмыс істеді. Картаны алғаннан кейін, қонақтар бір аймақтан екінші аймаққа жылжи отырып, музей жәдігерлерімен жұмыс жасай отырып, ұсынылған тапсырмаларды орындады:

- сұлбасы бойынша музей заттарын іздеді
- твистер ойнады
- ежелгі адамның қаруын жасады
- TikTok-та бейне түсірілім жасады
- Естелік хат жазды
- тарихи фото аймақтарда суретке түсті.
- қара жәшіктегі затты анықтады

Дұрыс жауап бергені үшін қонақтар 10 бөліктен тұратын түрлі-түсті білезіктің бір бөлігін алды. Музей кешінің соңында толық жиналған білезік үшін әркім сыйлыққа ие болды.

2022 жылғы 8 қарашада Ұлттық валюта күніне орай «Монополия» атты балама сабақ басталды.

Келушілерге арналған экономикалық ойын форматында бизнестің қызықты әлеміне аттанып, тауар-ақша қатынастары және нарықтық құрылым туралы білуге, ҚР Президентінің Қазақстан халқына Жолдауының негізгі бағыттарына сәйкес келетін IPO-ға инвестициялау формаларын зерделеуге мүмкіндік берілген.

Ойын форматы қарапайым - ойынға қатысушылар бизнес - топтарға бөлінеді, биржада белгілі бір тапсырмаларды орындайды, әртүрлі уақыт кезеңдерінің валютасын табады - ақшаның қарабайыр түрлерінен бастап КСРО бонустарына дейін. Биржада тапқан ақшаны банкте ұлттық валюта – теңге бағамы бойынша айырбастайды.

Тарихи дүкенде тапқан қаражатқа музей коллекциясынан заттар «сатып алынады». Белгілі бір тауарды сатып алу арқылы өз кәсіпорнын аша алады: ат қора, таверна, кір жуатын орын, тігін шеберханасы.

Ойын стратегиясы - тапсырманы сапалы орындау және бәрінен бұрын табысты бизнеске инвестиция салуға үлгеру.

Алғашқы монополистер «Ат қораның» есігін салтанатты түрде ашқан №6 ЖББМ 9-сынып оқушылары Камила, Даниил және Мансур болды .

2022 жылғы 15 қараша Ұлттық валюта күніне орайластырылған «Монеталар мен вексельдерде бейнеленген ел тарихы» атты тарихи клубының отырысы өтті.

1993 жылғы 15 қарашада Қазақстанда ел тәуелсіздігінің символына айналған ұлттық теңге валютасы енгізілді. Алғашқы шығарылған купюрадан және соғылған монетадан қазақстандық ақшаның қазіргі заманғы тарихы басталады.

Ақша - бұл төлем құралы ғана емес, сонымен бірге елдің саяси өмірі, мәдениеті, өмірі мен дәстүрлері туралы тарихи ақпараттың қайнар көзі.

Теміртау музейінің нумизматикалық жинағының болуы тарихи клуб қатысушыларымен қазақстандық монеталар мен бондарды практикалық зерттеулер жүргізуге мүмкіндік береді. Оларға монеталардың бет және артқы жағын анықтау және гурттың жіктелуі бойынша тапсырмалар ұсынылды. 1993 жылғы қағаз вексельдерінің алғашқы үлгілерінің портреттік қатарын талдады. Қатысушылар «proof» сапалы монеталар туралы аңызбен танысты.

Жұмыс нумизматикалық зерттеудің барлық нормалары мен ережелерін (қолғап кию, үлкейткішті қолдану және үлестірмелі материалдың болуы) сақтауды ескере отырып, әрбір қатысушымен жеке жүргізілді.

2022 жылғы 12 желтоқсанда Тәуелсіздік күні қарсаңында «Ата- бабадан ұрпаққа өсиет» атты жаңа интерактивті-танымдық бағдарлама іске қосылды.

Іс-шара квиза форматында 5 аймақта өтті:

1 аймақ: «Қазақстан-бастама» - сақтардың мәдениетін зерттеу мақсатында ойынға қатысушылар экспромттық археологиялық қазба жұмыстарын жүргізді, табылған үлгілер бойынша (Алтын адам киімінің үзінділерінің көшірмелері, Есік қорғанынан жасалған күміс тостаған) аң стилін зерттеп, руникалық жазу негіздерімен танысты. Аң аулаудың алғашқы дағдыларын игеріп, ұсынылған заттардан қару-садақ жинады.

2 аймақ: «Қазақстан-алғашқы мемлекеттік құрылымдар» квиз қатысушылары мультимедиялық бағдарламалардың көмегімен сұрақ - жауап жүйесін пайдалана отырып, тарихи тұлғалармен танысты: Шыңғыс хан, Жошы хан, Керей хан, Жәнібек хан, Кенесары хан; Алтын Орда құрылған сәттен бастап және Кенесары хан бастаған қазақтардың тәуелсіздігі үшін күресімен аяқтай отырып тарихты зерделеді.

3 аймақ: «Қазақстанның жаңа тарихы» мұрағаттық құжаттардың, фотосуреттердің және музей қорында сақталған анықтамалардың көшірмесі негізінде квиза қатысушылары ХХ ғасырдың басында болған оқиғаның барысын талдады: 1916 жылғы ұлт-азаттық қозғалысы, «Алаш» қозғалысы және Алаш Орда мемлекетінің қалыптасуы. Пікірсайыста олар осы оқиғаларға өз көзқарастарын білдірді.

4 аймақ: «Қазақстанның жаңа тарихы» 1986 жылғы желтоқсандағы қайғылы оқиғаларға жүргізілген зерттеулер мен талдауларға сүйене отырып, эскурсанттар Алматыда және Қазақстанның басқа қалаларында жастардың алғашқы демократиялық көтерілісіне

қатысушылардың құжаттарымен (сауалнама хаттамаларымен), тәуелсіздік алуға алғашқы қадам жасаған адамдардың тағдырымен танысты.

5 аймақ: «Менің Қазақстаным» квиз қатысушылары Қазақстан Республикасының картасы бейнеленген пазлды жинап, әр облысқа аймақтың экономикалық бейініне сәйкес келетін жәдігерлерді орналастырды.

Ойынға Теміртау қаласының № 2 ЖББМ 6 сынып оқушылары қатысты.

2022 жылғы 26 желтоқсанда келушілер үшін «Музей порталы» жұмысын бастады. Музей -бұл уақыт аралығында саяхат жасауға болатын орын, бірақ жаңа жылдық мерекелер қарсаңында музей залдарында шындыққа жанаспайтын порталдар пайда болды.

Порталдан шығудың жаңа ерекше фотоаймақтары пайда болды, онда негізгі экспозицияларда сұранысқа ие емес жәдігерлерді қою мүмкіндігі пайда болды.

«Чунга-Чанга» аралы атты аймақ суық қыста жер шарының әртүрлі континенттерінен жануарлар мен өсімдіктерді көруге, олармен жазғы суретке түсуге мүмкіндік береді.

«Демалу» аймағы туристер үшін нағыз жұмақ. Мұнда ХХ ғасырдағы туристердің қор заттары: шатыр, оттық, термос, лагерь жиынтықтары, орындықтар мен рюкзактар «жабайы» демалыс атмосферасына енгізеді.

«SUPER STAR» аймағы жарқын софиттер мен гирляндтардың атмосферасына енгізеді және өзіңізді нағыз жұлдыз сияқты сезінуге мүмкіндік береді.

«Керуен-сарай» орналасқан жерде шығыс мекемесінің бейнесін жасайтын 20-дан астам жәдігер ұсынылған.

«Инь-Ян» аймағы - қатып қалған қарлы орман, онда Теміртау музейінің қорынан ең үздік мүсіндер басты нысандарға айналды.

«4 маусым» аймағының орталығы - ХХ ғасырдың басындағы жәдігер болды, ол төрт мезгілді көрсетеді.

2022 жылдың қорытындысы бойынша, жаппай ғылыми - ағарту жұмыстарының көрсеткіштерін қанағаттанарлық деп санауға болады, шектеулерге қарамастан (пандемия) 2019 жылғы көрсеткіштерге оралдық. Бірақ санитарлық талаптарға байланысты дәстүрлі акциялар мен мерекелер өткізілген жоқ.

6. Онлайн жұмыс.

Бір жыл ішінде әлеуметтік желілерде **20** виртуалды жоба іске асырылды, онда **478** шығарылым жасалды, **1 817 135** адам қамтылды.

Жоба	Шығарылымның нөмірі мен атауы	Формасы	Қаралымдар
«Музейлік тәжірибелер» жобасы -3	Тігін ісі	Тарихи тәжірибелер	4040
	Бір ұршықтың тарихы	Тарихи тәжірибелер	6634
	Металлургическое дело	Тарихи тәжірибелер	9470
«Тарихи сәйкессіздік» жобасы - 43	№ 87-132 шығарылым	Фотожұмбақ	644470
«Менің қалам. Тарихи кезеңдер» жобасы -4	Теміртау туралы.	Бейне суреттемелер	17432
	«Теміртаудың өзіндік атаулары»	қысқаметражды фильм	19773
«Жергілікті оқиғалар» -10	Балалық шақ сезімі	Документалды бейнеролик	15966
Музей оқиғалары -2	«Балалық шақ пен кемелдік»	Фильм	6754
	«Дала заңдары»	Фильм	5557

«Ай жәдігері» жобасы - 13	1-13 шығарылымдар	экспозиция	49051
Тікелей эфирлер -1	Жаңажылдық лотереяны ойнату	тікелей эфир	10718
Ойын-сауық сюжеттер, промороликтер, акциялар, челленджер	А.В. Десятниченконың бейне құттықтауы	Промо-ролик	6833
	«Музей өмірінің бір күні». 1 -4 шығарылым	Промо-ролик	16116
	#Бәріміз сырғанақ тебуге	Промо-ролик	4103
	Фильмге кірмеген кадрлар	Промо-ролик	3136
	«Қызықты ғылым. Неліктен?» көрмесі	Промо-ролик, посттар	2564
	8 Наурызбен құттықтау	Промо-ролик, ашық хат	8665
	«Эпизодтар» көрмесі	Экспозицияға шолу	2801
	«Жол қоржыны»	Іс-шараға шолу	1851
	«Наурыз» суреттер жобасы	Бейне шолу	3644
	Музейлік суреттемелер	Музей өмірі туралы бейнеролик	3866
	«Конституцияны білгіштер» бейне-сұрақнама	стористегі сұрақтар	906
	Еңбексүйгіштік, отансүйгіштік және білім мектебі	Промо-ролик	4774
	«Офлайндағы лайк»	бейне -пост	6592
Экспозиция «предтеча»	Промо-ролик	5895	
Музей мерекелері-2	Жәдігер салтанаты	музей мерекесі	17017
	Музей қалашығы - 2022	музей мерекесі	16868
«Балалар ойы» жобасы-6	39-44 шығарылымдар	Музейлік сұхбаттар	23817
Мәтіндік жарияланымдар-46	«Қазақстандықтар» Д.Ругистің көрмесінің ашылуы туралы пост	Пост	9287
	«Балалық шақтан» интерактивті экспозиция	Пост	10903
	«Дала Ана» көрменің ашылуы туралы пост	Пост	11993
	«Сіз Қарағандыны білесіз бе?» бағдарламасында теміртаулық музейдің қатысуы туралы пост	Пост	2573
	«XX ғасырдың 30-40-шы жж. депортация. Халыққа қарсы сөзбайласу» аналитикалық клубтың отырысы	Пост	8221
	«Аманат» ғылыми – зерттемелік квиз	Пост	5267

«Наурыз-мейрамы» құттықтау	открытка	5063
«Жас ғарышкерлер мектебі» зияткерлік тренингі	Пост	6118
«Жан нұры» А.И. Осипенконың көрмесі	Пост	10194
Шығармашылық кездесу «Себепті отырыс»	Пост	6089
«Ұлттық дәстүрлердің бастауы» кітаптың тұсау кесері	Пост	8437
Тарихи ретроспектива «Дәстүр тойы»	Пост	9112
«Құрақ көрпе» ұлттық дәстүрлердің жәрмеңкесі	Пост	5477
Экспозиция «Отан қорғауында»	Пост	6509
Ұлттық дәстүрлердің бастауы	Видеоролик	6532
«Ерлік» музей акциясы	Пост	18920
«Интерполяция» көрмесі	Пост	9614
Teach-in «Қазақстандағы «Кіші Қазан» саясаты»	Пост	4347
Экспозиция «Төңкерілген әлем»	Пост	7277
Балаларды қорғау күніне арналған іс-шара туралы пост	Пост	3783
«Ертегіде қонақта» пост	Пост	4280
Интерактивті бағдарлама «Шифр»	Пост	3524
Ғ.Жұбанова атынд. өнер мектебінің көрмесі «Дарындар шоқжұлдызы»	Пост	11945
«Х нүктесі» алғашқы қалалық квест	Пост	6155
Экскурсиялық бағдарлама «Галактика қорғаушылары»	Пост	6502
Аудиоинсталляция «Жан сыйлайтын»	Пост	4892
Көрме «Іс арасындағы Валаам суреттері»	Пост	12465
Көрме «Объективте – отбасы»	пост	9160
Көрме «аса тамаша көр- ме»	пост	16003
Интерактивті бағдарлама «Тіл мұрасы»	пост	4220
Интерактивті-танымдық тренингі «Бұл бәрінің	пост	4117

	қолынан келеді»		
	«Жауыртау шатқалындағы Жауыр-өткел қыстағы» тарихи қайта құрудың тұсаукесері	пост	15234
	«Жүз жол» экспозициясының ашылуы	пост	5233
	XX ғасырдың музыкалық қонақ үйі	пост	7934
	«Теміртау суретшілер мен ақындардың көзімен» кітабының тұсаукесері	пост	13693
	«Қазіргі қоғам және діни толеранттылық» іс-шарасы	пост	10037
	«Өзіндік жол» зияткерлік ойыны	пост	5120
	«Шахтинск квартеті» көрме	пост	10501
	«Музей кеші»	пост	34594
	«Куэгер» экспозициясы	пост	4379
	«Ел тарихы монеталар мен ақшаларда көрсетілген» тарихи клубтың отырысы	пост	3326
	«Музей қызметінің негізгі бағыттарын модернизациялау» семинар-тренингі	пост	1952
	«Түйісу» көрмесі	пост	13737
	«Ата-бабадан ұрпаққа аманат»	пост	6812
	«Музей порталы»	пост	
Түрлі тақырыптағы бейне сюжеттер-12	«ҚР Қарулы күштерінің тарихы»	бейне ролик	4927
	«Соғыстың үрейлі сандары»	бейне кескіндер	4137
	«Жеңіс күні»	бейне ролик	6687
	«Тоғысқан тағдырлар»	бейне ролик	5786
	«Металлдың тартысы»	фильм	9604
	«Абай есімімен жер шарын айналып»	бейне кескіндер	4835
	«Теміртау құрылысшыларына арналады...»	фильм	35528
	«Сплав» фотоклубы - 45	Ақпараттық фильм	4359
	Теміртаулық спортқа арналады...	Документалды фильм	18478
	Фильм «Егемендік сөздігі»	Ақпараттық фильм	4181
	Теміртаулық «миллионерлер»	фильм	17790

	«Біздің әлемде зорлыққа орын жоқ»	Әлеуметтік ролик	6588
«Балалар және музей» жобасы-12	1-12 шығарылым	бейне кескіндер	41344
«Кеңес қажет»-9 онлайн-айдары	11-20 шығарылым	сұрақ – жауап онлайн-айдары	54782
«Backstage» жобасы - 16	1-16 шығарылым	бейнекескін	71520
Барлығы:			1767189

2022 жылдың қорытындысы бойынша музейдің онлайн өнімі сұранысқа ие, бірақ көрерменді біркелкі жұмыс түрі қызықтырмайды. Біркелкілік музейдің техникалық дайындығының нашарлығынан және бағдарламашы мамандардың жоқтығынан туындайды. Бұл ретте қызметтің бұл түрі музей үшін бейіндік болып табылмайды. Көрерменді музей залдарына қайтару үшін репортаж санын біртіндеп азайтудамыз. Бүгінгі таңда біз жарияланымдардың нысанын өзгерттік, ақпараттық форматтан жарнамалық-қызықтыру форматына көштік.

7. Музейдің әдістемелік жұмысы.

Есепті жылы музейдің әдістемелік іс-шаралар тізбесіне елеулі өзгерістер енгізілді. Мұражайдың ғылыми-әдістемелік кеңесінің жаңа құрамы жасақталды.

Музей қызметкерлері "Қарағанды облысының мәдениет, архивтер және құжаттама басқармасы" ММ ұсынымы бойынша Қарағанды облысының аудандық музейлерінің қызметкерлері үшін әдістемелік семинарлар өткізді:

2022 жылғы 16-18 қараша аралығында «Теміртау қалалық тарихи-өлкетану музейі» КМҚК базасында Қарағанды облысы музейлерінің мамандары үшін «Музей қызметінің негізгі бағыттарын жаңғырту» семинар-тренингі өтті.

Алғашқы екі күнде семинарға қатысушылар түрлі тақырыптар бойынша теориялық және практикалық білім алды.

- Қарағанды облыстық тарихи - өлкетану музейінің бас қор сақтаушысы - спикер М. Қ. Орыспаева «Музей заттарын мемлекеттік есепке алу. Музейдің ғылыми-қор жұмысының құрылымы» және «Қазіргі кезеңдегі ғылыми-қор жұмысының негізгі бағыттарын жаңғырту» тақырыбында баяндама дәріс оқыды. Тәжірибелік сабақтарда қатысушылар «Қарағанды облыстық тарихи-өлкетану музейі» КМҚК қор қоймасы базасында қор сақтау және жәдігерлерді есепке алу жүйесімен таныстырды.
- Спикер Файзуллина Г.Ш. – т.ғ.к., музейтанушы, «Almadeniet» қоғамдық қорындағы жобалардың жетекшісі, өзекті тақырыптарды атап өтті: «Музейді брендтеу алгоритмдері. Музейлердің визуалды сәйкестігі. Брендті енгізу және басқару» және «Музейдің мәдени-бұқаралық қызметі және музей туризмі». Дәрістер Г. Ш. Файзуллинаның авторлық бағдарламаларын қолдана отырып, практикалық сабақтармен сүйемелденді.
- Спикер Г.М. Сафарова - арт-менеджер, заманауи өнер кураторы, өнер музейінің маманы: «Музей экспозициясы мәтін ретінде/мессандж. Көркем ойлау -экспозицияны модернизациялау ресурсы ретінде» тақырыбын түсіндірді.
- Семинардың екінші күні спикер Г.М. Сафарова «Музей тәжірибесіндегі инсталляциялар: музейге келушілер мен жәдігер арасында қалай сұхбат құруға болады» тақырыбында семинар өткізді.
- Спикер Х. Р. Мустафина - Теміртау музейінің суретші-безендірушісі, ҚР Дизайнерлер одағының мүшесі, «Рухани қазына – 2022» мәдениет және өнер саласы ұйымдары мен қызметкерлерінің Республикалық фестивалінің «Үздік экспозиционер – 2022» номинациясы бойынша жеңімпазы «Музей кеңістігіндегі заттың рөлі. Экспозиция

тақырыбын ашу мүмкіндіктері. Тарихи қайта құру - бұл нақты бір дәуірге енудің экспозициялық мүмкіндігі» тақырыбы бойынша практикалық сабақ өткізді.

Өткен екі күннің нәтижесінде семинар-тренингке қатысушылардың әрқайсысы өз музейі үшін алған білімдері негізінде жаңа жобалар жасады. Дайын жобалар іс жүзінде музейлерде іске асырылатын болады.

Семинар-тренингтің соңғы күнін қатысушылар Астанада өткізді, онда Ұлттық музей мен «Алжир» мемориалдық кешенінің базасында экспозиция құру негіздерін зерделеді.

Семинарды қорытындылай келе, қатысушылардың әрқайсысы сертификат пен электронды тасымалдағышта көптеген материалдар жинағын алды.

Теміртау қаласының «Қалалық білім бөлімі» ММ көмегімен Теміртау қаласының оқу мекемелерімен музей сабақтары мен білім беру бағдарламаларын өткізу туралы меморандумдар жасалды.

Өлке тарихын зерттеу бойынша бірлескен жұмыс музей базасында «Қала мектептері оқушыларының ғылыми-зерттеу бірлестігі» құрылуының негізін қалады. Музейдің ғылыми құрамы қалалық және облыстық тарих байқауларының қазылар алқасының мүшелері болып табылады.

Музей клубтарының жұмысы:

«Т-АРТ» клубы

Жыл бойы музейде музей қызметкерлерінің бастамасымен ұйымдастырылған «Т-АРТ» қала суретшілерінің клубы жұмыс істеді. Клуб ай сайынғы отырыстарды өткізеді. Олар бір көрме ұйымдастырып, дайындады. Клуб мүшелерінің пленерге шығуына бастама жасалды. Клуб жанынан құрылған көркемдік кеңес жас және жаңадан бастаған суретшілер арасында мәдени-білім беру жұмыстарын жүргізеді.

«Нумизмат» клубы

«Коллекционер» клубы музейдің «Нумизматика» залында жұмыс істейді. Олар отырыстарды тоқсанына бір рет өткізеді. Клуб мүшелері қаланың нумизматтары үшін кеңес береді. Өз коллекцияларын көрсетіп, алмасу жүргізеді.

«Атамекен» клубы

Теміртау қаласының мұрағаттарында ғылыми материалдарды жинау және өңдеу жұмыстары жүргізілді.

«Барлығына арналған музей» әлеуметтік жобалары - ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларға арналған бейімдеу бағдарламалары іске асырылды. Осы бағдарлама аясында «Радуга» ҚБ, «Барс» ҚБ, мүгедектердің бос уақыты ТМУ КМК жұмыс істеді.

Жаз бойы Теміртау политехникалық колледжінің «Дизайн және жарнама» факультетінің студенттері тәжірибеден өтті. Сонымен қатар қаланың орта мектептерінің оқушыларымен экскурсоводтар клубы жұмыс істеді.

Үкіметтік емес ұйымдармен: ұлттық мәдени орталықтармен, «Нұр Отан» ХДП-мен, діни бірлестіктермен тығыз жұмыс істеді.

Халықаралық конкурстарға қатысу және жүлдеге ие болу:

- «Рухани қазына» республикалық фестивалі «Үздік экспозиционер» номинациясы бойынша
- «Қазақстанның туристік мүмкіншілігі» халықаралық форумы «ҚР Үздік интерактивті музейі».

ҚР көрнекті саяси қайраткерлерінің мерейтойына арналған ғылыми-зерттеу жобаларының конкурстарын, Теміртау қаласының тарихын зерттеуді насихаттау мақсатында Теміртау қаласының тарихи оқиғаларын, музейдің зерттеу тақырыптарына суреттер конкурстарын ұйымдастыру бойынша жұмыс жүргізілді.

8. Баспа қызметі және БАҚ. Ғылыми кітапхана және ғылыми мұрағат.

Музей ғылыми-зерттеу жұмыстарының нәтижелері бойынша келесі баспа басылымдарын шығарды:

№	Мақала атауы	жинақ/журнал атауы (баспа нөмірі)	Авторы	Басылған мерзімі
1.	«Теміртаулықтардың өмірінен оқиғалар. Қала тұрғындары» атты кітаптар сериясынан альбом-кітап №4.	«Теміртаулықтардың өмірінен оқиғалар. Қала тұрғындары» атты кітаптар сериясынан «Металлды бағындырғандар» Кітап Қазақстанның алғашқы металлургтері – қара металлургияның негізін қалаушыларға арналған	Скорикова Н.Д. – ТТӨМ директоры. Хмелева Т.В. – ТТӨМ аға ғылыми қызметкері	2022 ж.
2.	«Теміртаулықтардың өмірінен оқиғалар. Қала тұрғындары» атты кітаптар сериясынан альбом-кітап № 5	«Ұлттық дәстүрлердің бастаулары» кітабы Теміртау қаласының көпұлттылығының қалыптасу тарихы	Скорикова Н.Д. – ТТӨМ директоры. Трещева С.П. – ТТӨМ аға ғылыми қызметкері	2022 ж.
3.	«Теміртаулықтардың өмірінен оқиғалар. Қала тұрғындары» атты кітаптар сериясынан альбом-кітап №6	«Теміртау суретшілер мен ақындардың көзімен» кітабы Теміртау суретшілерінің шығармалары, оларды Теміртау ақындарының өлеңдері сүйемелдеді, Теміртау қаласының тарихына сәйкес әр түрлі бөлімдерге бөлінді	Скорикова Н.Д. – ТТӨМ директоры. Хмелева Т.В. – ТТӨМ аға ғылыми қызметкері	2022 ж.

Ғылыми қызметкерлер онлайн режимінде шығарылған және 7 әлеуметтік желіде орналастырылған роликтер үшін ғылыми мәтіндер жазды.

Пән мұғалімдеріне көмек ретінде 2021-2022 оқу жылына арналған күнтізбелік-тақырыптық жоспарларда қолдану үшін тақырыптық «Музей сабақтары – экскурсиялар» тізімі бар ақпараттық анықтамалық шығарылды.

Келушілерді қызықтыру және жарнама мақсатында өткізілетін экскурсиялар тақырыбы ұсынылған басылымдарды қаладағы оқу орындарына тарату ұйымдастырылды. Ғылыми-зерттеу жұмысының нәтижесінде және қор жинағының көрмелері бойынша кітапшалар басылып шығарылды.

Есеп беру кезінде Теміртау музейінің жұмысы туралы **63 мақала жарияланды** және Теміртау қаласының, Қарағанды облысының және республиканың теледидар арналары бойынша **19 репортаж көрсетілді.**

Музей қызметкерлері Теміртаулық бұқаралық ақпарат құрал журналистерімен тығыз байланыста жұмыс істейді, оларға мақалаларына ақпарат дайындауға көмектеседі.

Ғылыми қызметкерлер қаланың TV компаниялары үшін сюжеттерге сценарий дайындап, және де сол репортажды түсіруге тікелей қатысты.

Жыл бойы музейдің келесі әлеуметтік желілерінде материалдар жарияланды:

1. «Теміртау қалалық тарихи-өлкетану музейі» ресми сайт - <http://museum.temirtay.kz/>
2. «Одноклассники» - <https://ok.ru/profile/587384616207>
3. «ВК» - <https://vk.com/id384276791>
4. «Facebook» - <https://www.facebook.com/Темиртаускиймузей>
5. «YouTube» - https://www.youtube.com/channel/UCyX8PgdiPqrBqhmpIH_8zLw/videos?view_as=subscriber

6. «Instagram» - <https://instagram.com/temirtau.muzey?igshid=m0h4yt7ax10>

7. Телеграмм-канал - @museumtemirtau

9. Ақылы қызмет енгізу бойынша жұмыс.

Ақылы қызметтің негізгі ауыртпалығы қала оқушылары үшін жүргізілетін экскурсияға түседі. Ұйымдастырушы-экскурсоводпен жүйелі хабарландыру жарнамасы, оқу үрдісінде музейлік педагогиканы қолдану әдістемелігі дайындалып, осының арқасында көрсететін ақылы қызмет көлемі кеңейтілді.

Музейді зерттеу бойынша ақылы кеңес беріледі. Қорда сақталатын құжат және фото материалдармен жұмыс жасауға мүмкіндік беріледі.

Теміртау тарихи-өлкетану музейінде көрсетілетін негізгі ақылы қызметтер:

- экскурсиялар (стационарлы және сырттай)
- қала бойынша экскурсиялар
- жеке келушілер
- Тақырыптық экспозицияларды құрастыру және ашу
- әдістемелік ұсыныстарды тарату
- ғылыми қызметкерлердің ақылы кеңестері.

10. Музейдің материалдық-техникалық базасы.

КМҚК «Теміртаулық тарихи-өлкетану музейі» облыстық бюджеттен қаржыландырылады. Бюджет қаржысынан экспозицияны қалыптастыруға және іс-шараларды өткізуге қажетті материалдар сатып алынды

Меншікті қаражаттан 720,0 мың теңгеге 2 жаңа компьютер сатып алынды.

Бүгінгі күнде музейдегі техникалық жабдықтар:

- Компьютерлер – 8 дана.
- Принтерлер – 3 дана.
- МФУ – 2 дана
- Проектор – 1 дана.
- Телевизор СК - 1 дана.
- Акустикалық жүйе – 1 дана
- Аудио гид - 25. Дана
- Сенсорлық видео-панель - 1

Теміртаулық музейдің материалдық -техникалық базасын жақсарту үшін қажет:

- автобус
- калориферлер
- климатбақылаушы құралдар
- музейлік жаңа құрал-жабдықтар
- реттеу жүйесі бар ылғалдылық көрсеткіш
- Проекциялық құрал

11. Музей қорғанысы.

«Теміртау қалалық тарихи-өлкетану музейі» коммуналдық мемлекеттік қазыналық кәсіпорынын күзетшілер қорғайды. Музейдің ішкі және сыртқы аумағы бойынша бейнебақылау орнатылды.

12. Қорытынды.

Экскурсия көлемін ұлғайту үшін 2022 жылы ғылыми-жинақтау жұмыстары жүргізілді, бұл бұрын ашылмаған жаңа тақырыптар бойынша экспозицияларды ашуға мүмкіндік берді.

Жұмыс дәрежесін жақсарту үшін қажет:

- Штатқа музейлік педагог, өнертанушы, программист, дизайнер ставкаларын енгізу;
- Қауіпсіздікті және музей аптасына 6 күн жұмыс істеу мүмкіндігін жасау үшін 4 қараушы мөлшерлемесін қосу;
- Автобус сатып алу және жүргізуші ставкасын енгізу.
- Сырттай жүргізілетін көрме үшін тақырыптар тізімін кеңейту
- Келісімді -экскурсиялық қызметін көрсету жүйесіне көшу.
- Экспонаттар сатып алу үшін бюджетке жалпы соманы енгізу
- Музейге келушілердің санын көбейту
- «Туған өлке табиғаты» залын реэкспозициялау
- Ғылыми- зерттеу және жинақтау қызметінің саласын кеңейту.
- Көрсетілетін қызмет түрлерін кеңейту
- Жұмыс жағдайын жақсарту

13. 2023 жылға қойылған міндеттер

Негізгі міндеттер:

- музей жинақтары мен музей заттарын жинақтау, есепке тіркеу, сақтау және қайта жаңарту, ағартушылық пен білім беру қызметін жүзеге асыру;
- музей жинақтары мен музей заттарының халық үшін қол жетімдігін қамтамасыз ету;
- музей жинақтары мен музей заттарын анықтау, зерттеу, жариялау;
- музей қызметін әлеуметтік- жас шамалық, білімділік жағынан түрлі топтардың талабы мен қызығушылығын ескере отырып ұйымдастыру;
- музейге келушілердің санын арттыру;
- музейдің материалдық-техникалық базасын нығайту;
- музейлік, экскурсиялық, бос уақытты қызықты өткізу қызметінің жаңа заманауи әдістерін дамыту;
- музей ісінің ұйымдастырылуына Интернет-технологиялар мен компьютеризациялауды енгізу;
- білім беру және ғылыми мекемелермен бірлесе жүргізетін жұмысты ұйымдастыру.

Қызметтің негізгі бағыттары:

- музей заттарын есепке тіркеу және сақтау;
- музей қорын жинақтау;
- қорда сақталатын заттарды зерттеу, жүйелеу, электрондық базасын қалыптастыру;
- көркем студиялар, үйірмелер, дәрістемелер, түрлі қызығушылығына қарай біріккен бірлестіктер құру;
- мәдени-ағартушылық пен мәдени-педагогикалық қызмет;
- заңды және жеке тұлғаларға мәдени-жаппай және туристік-экскурсиондық қызмет көрсету;
- музей мамандарының біліктілігін арттыру;
- музей қырыны бойынша монографиялар, тізімдемелер, кітапшалар дайындау;
- музей жинақтары мен заттарын қорғау бойынша іс-шараларды құрастыру және іске асыру;
- азаматтарға қосымша музей және сервис қызметтерін ұсыну;
- музей аймағында жаппай іс-шараларды, тұсау кесер шараларды өткізуді ұйымдастыру.

Теміртау тарихи - өлкетану
музейінің басшысы:

Н.Скорикова